

Rijksvastgoedbedrijf
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties*

Ruimtelijk functioneel
programma van eisen

Europese School Alkmaar

november 2024 - definitief

Ruimtelijk functioneel programma van eisen Europese School Alkmaar (ESALK)

Datum November 2024
Status Definitief

Colofon

Projectnaam	Europese School Alkmaar (ESALK)
Contactpersoon	Rijksvastgoedbedrijf Directie Transacties & Projecten Korte Voorhout 7 2511 CW Den Haag Postbus 16169 2500 BD
Auteurs	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Rijksvastgoedbedrijf

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en context	5
1.2	Opbouw van het programma	5
1.3	Aanvullende eisenanalyse	5
1.4	Terminologie	5
1.5	Leeswijzer	6
2	Kenmerken en uitgangspunten van de Europese School	7
2.1	Kenmerken van de Europese School	7
2.1.1	Algemeen	7
2.1.2	Doelgroepen van de Europese School	7
2.1.3	Opbouw van de schoolorganisatie	7
2.1.4	Sfeer op de Europese School	8
2.1.5	Onderwijs	8
2.1.6	Beveiliging van een Europese School	8
2.2	Uitgangspunten op hoofdlijnen	9
2.2.1	Algemeen	9
2.2.2	De capaciteit van de school	9
2.2.3	Opzet gebouw en terrein	10
2.3	Ruimtelijk-functionele opzet en inrichting	11
2.3.1	De directe omgeving van het schoolterrein	11
2.3.2	Het schoolterrein	11
2.3.3	Het schoolgebouw	12
2.3.4	Modulariteit reguliere klaslokalen	12
2.3.5	Specifieke modulaire klaslokalen	13
2.3.6	Multifunctionaliteit, meervoudig gebruik, compartimenteerbaarheid	13
2.3.7	Gemeenschappelijk ruimtes	13
2.3.8	De buitenruimten	14
3	Het ruimtelijk-functionele programma	15
3.1	De relatiediagrammen	15
3.2	Overzicht ruimten en oppervlakten	15
3.3	Overige aantallen en oppervlakten	15
4	Overige ruimtelijk-functionele eisen	16
4.1	Inleiding	16
4.2	Uitstraling en identiteit (A1)	16
4.3	Entree en ontvangst (A2)	16
4.4	Zichtlijnen en uitzicht (A3)	17
4.5	Routing en looplijnen (A4)	17
4.6	Sfeer en inrichting (A5)	17
4.7	Algemeen (B1)	18
4.8	Ligging (B2)	18
4.9	Verkeersveiligheid (B3)	18
4.10	Toegankelijkheid (B4)	19
4.11	Buitenspelen – buitenruimte (B5)	20
4.12	Leren – instructieruimte (B6)	22
4.13	Leren – praktijkruimte (B7)	23
4.14	Sporten – bewegingsruimte (B8)	25
4.15	Pauzeren - ontmoetingsruimte (B9)	26
4.16	Werken – kantoorruimte (B10)	27

4.17	Overig – bergruimte (B11)	29
4.18	Sanitaire ruimten (B12)	30
4.19	Ondersteunende ruimten (B13)	32
5	Bijlagen	33

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Voor de realisatie van het nieuwe gebouw van de Europese School in Alkmaar is een ruimtelijk functioneel Programma van Eisen (RFPvE) opgesteld.

Dit RFPvE gaat onder meer in op:

- Achtergronden en doelstellingen van het project
- Programma, functionaliteiten en voorzieningen van het nieuwe gebouw en de buitenruimte
- Ruimtelijke indeling en relaties tussen ruimtes
- Verschillende gebruikersgroepen en de wijze waarop zij het gebouw gebruiken.

Dit RFPvE fungeert als basis voor het gebouwo ontwerp, samen met het Technisch Programma van Eisen (TPvE) en het Definitiedocument.

1.2 Opbouw van het programma

De technische elementen zijn opgenomen in het aparte technisch programma van eisen (TPvE), echter vaak gebaseerd op gekozen uitgangspunten genoemd in dit deel. Beiden delen vormen het totale het programma van eisen ten behoeve van een ontwerpdracht voor de nieuwbouw van de Europese School op het plot aan de Hertog Aalbrechtweg te Alkmaar.

1.3 Aanvullende eisenanalyse

De eisen die zijn opgenomen in dit RFPvE zijn vaak specifiek en 'smart', maar op punten nog globaal en op hoofdlijnen. Hierover zijn tijdens het ontwerpproces, onder coördinatie van het externe ontwerpteam, verdiepende keuzes door gebruiker en opdrachtgever noodzakelijk.

Om deze reden is het van groot belang dat het externe ontwerpteam een doorlopend proces van eisenanalyse, validatie en verificatie onderdeel maakt van de ontwerpwerkzaamheden.

De eisen uit RFPvE en TPvE worden in dat proces continu gecheckt met de gebruiker en opdrachtgever, en verder uitgediept en uitgewerkt door het ontwerpteam in nauw overleg met hen. Dit dient te leiden tot transparante, navolgbare en gedragen ontwerpkeuzes.

1.4 Terminologie

De volgende terminologie wordt aangehouden:

- De algemene term 'school' wordt doorgaans vermeden om verwarring te voorkomen of men nu over de organisatie, het onderwijsprogramma of het gebouw spreekt.

- Met de term '*Europese School*' (met hoofdletters) wordt de Europese School als geheel bedoeld ongeacht de vestigingslocatie of in zijn algemeenheid bedoeld. Met '*ESB*' wordt specifiek de Europese School in Bergen bedoeld.
- Met de term '*schoolorganisatie*' wordt de eindgebruiker bedoeld, in dit geval de huidige Europese School in Bergen (ESB) onder leiding van het lokaal management (in de toekomst krijgt de organisatie een nieuwe naam als gevolg van de verhuizing).
- Met de term '*schoolgebouw*' wordt het nieuw te bouwen gebouw in Alkmaar bedoeld.
- Met de term '*schoolterrein*' wordt het gehele (omheinde) terrein bedoeld, zijnde het gebouw inclusief alle speelplaatsen en groenvoorzieningen tot aan het hek.
- Met de term '*leerlingen*' worden alle kinderen op de school bedoeld, ongeacht leergang of leeftijd. De term 'student' of 'pupil' wordt niet gebruikt.
- Met de term '*EB-onderwijs*' wordt Europees bacculaureaat onderwijs bedoeld, het type onderwijs dat op een Europese school wordt gegeven, wat ook uitmondt in een Europees bacculaureaat diploma.
- Met de term '*OCW*' wordt bedoeld het Nederlands Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Wegens het meertalige karakter van de school spreekt de schoolleiding doorgaans Engels. Veelgebruikte namen, rollen en hun vertalingen zijn:

<i>Engelse term gebruikt binnen de school</i>	<i>Nederlandse vertaling</i>
General administration	Algemene schoolleiding
Nursery	Kleuterschool
Primary	Basisschool / primair onderwijs
Secondary	Middelbare school / voorgezet onderwijs
Shared spaces	Gedeelde ruimten
Director	Directeur (van de school)
Deputy-director	Adjunct-directeur (alle MT leden zijn directeur, adjunct of assistent adjunct)
Assistant (to the) deputy-director	Assistent adjunct-directeur

1.5 Leeswijzer

Dit programma van eisen bestaat uit een drietal hoofdstukken. Hoofdstuk 2 beschrijft de algemene kenmerken van de Europese School, de uitgangspunten en de ambities voor het nieuwe gebouw.

Hoofdstuk 3 gaat in op het ruimtelijke functionele programma. Aanvullende eisen zijn opgenomen in hoofdstuk 4 dat v.w.b. functionele eisen de opbouw van het 'kwaliteitskader huisvesting' onderwijs, onderdeel A: beleving en onderdeel B: gebruik¹ volgt.

¹ Kenniscentrum Ruimte OK, Kwaliteitskader Huisvesting onderwijs
<https://www.ruimte-ok.nl/programmas/kwaliteitskader-huisvesting>

2 Kenmerken en uitgangspunten van de Europese School

2.1 Kenmerken van de Europese School

2.1.1 *Algemeen*

Leerlingen op de Europese School volgen het Europees baccalaureaat (EB) onderwijs. Het EB-onderwijs bevordert het Europees burgerschap en benadrukt haar waarden en symbolen. De opleiding biedt de kwaliteit van privéonderwijs maar in een seculiere en openbare school. Het EB-onderwijs is van nature meertalig, met o.a. taalsecties en moedertaallessen in alle officiële talen van de Europese Unie (zie ook nadere toelichting hieronder). Naast taalonderwijs is 'STEM' (Skills in Science, Technology, Engineering and Mathematics) de tweede pijler van het EB-onderwijs. De infrastructuur voor STEM, inclusief sport en kunst, is zeer modern. De leeromgeving is daarom open en nodigt uit tot samenwerking. Het onderwijs wordt aangevuld met jaarlijks schoolreizen en leuke uitstapjes.

Een opleiding aan de Europese School mondt uit in het diploma Europees baccalaureaat. Het EB-diploma wordt erkend door alle universiteiten van de lidstaten.

2.1.2 *Doelgroepen van de Europese School*

Een Europese school is anders opgebouwd dan een reguliere Nederlandse school voor basis- of voortgezet onderwijs. Hoofddoelstelling van een Europese School is goed onderwijs voor kinderen van EU-medewerkers (gelet op het in theorie tijdelijk verblijf in een gastland). Kinderen kunnen de opleiding ook vervolgen op een andere Europese School bij tussentijdse verhuizing van hun ouders. Deze aanpak in scholing is specifiek bedoeld voor EU-medewerkers ter bevordering van mobiliteit. Naast kinderen van medewerkers van EU-instellingen kunnen echter ook andere (zgn. 'niet-rechthebbende') kinderen toegang krijgen tot de Europese School, bijvoorbeeld 'reguliere' Nederlandse leerlingen.

2.1.3 *Opbouw van de schoolorganisatie*

Het EB-onderwijs bestaat uit 3 taalsecties (hierna aangegeven met L1-L3) en kent een drietal (onderwijs)afdelingen gekoppeld aan leeftijdscategorieën (ook wel: schoollaag), te weten een Nursery (kleuterschool), een Primary (basisonderwijs) en een Secondary (voortgezet onderwijs). De school combineert dus een kleuter-, basis- en voortgezet onderwijs in één gebouw. Er zijn leerlingen vanaf 5-6 jaar oud tot en met leerlingen van 18-19 jaar oud. Daarnaast kent de schoolorganisatie een afdeling 'algemene administratie'. De schoolorganisatie bevat dus in totaal 4 afdelingen.

Ondanks de 3 taalsecties en de 4 afdelingen vormt de schoolorganisatie wel één geheel, maar kent uiteraard wel per afdeling 'eigen' ruimten en op het niveau van onderwijs gerichte zones (zoals buitenspeelplaatsen) en gebouwdelen. Dit betekent in de praktijk dat er een functionele scheiding bestaat tussen de afdelingen, maar ook dat er centrale functies zijn en bepaalde functies worden gedeeld. Dat alles zonder dat er sprake is van directe fysieke barrières.

2.1.4 *Sfeer op de Europese School*

Het schoolgebouw symboliseert en onderschrijft het EU-gedachtengoed (een 'community'). Van groot belang is dat de taalsecties vragen om herkenbaarheid en identiteit. Dit komt voort uit het gegeven dat vele kinderen vaak maar enkele jaren in de Europese School meelopen. Zij en hun ouders hebben als expat en door het tijdelijke verblijf vaak maar een kleine sociale cirkel of netwerk. De schoolorganisatie wil voor elke thuistaal ter compensatie herkenbaarheid en huiselijkheid aanbieden.

Er is daarom veel aandacht voor interne communicatie en samenhang. Dit uit zich onder andere in het uithangen van tekeningen en schoolwerk in de gangen en het muziek- en dramalokaal. Er is ruimte en tijd om te 'hangen' in de school en de buitenruimte. Het schoolgebouw bevat op strategische plaatsen de mogelijkheid tot zgn. digitaal *narrowcasten* en biedt mogelijkheden tot samenkomsten.

Het schoolgebouw is een inspirerende leeromgeving die leerlingen en medewerkers er toe beweegt om eigen kwaliteiten te ontwikkelen. Er is voor alle onderwijsafdelingen op het schoolterrein een grote vraag naar groen en natuurbeleving, bijvoorbeeld voor het buitenspelen, pauzeren of lunchen. Ook kan de buitenruimte gebruikt worden door leerkrachten om in kleine groepen les te geven.

2.1.5 *Onderwijs*

De Europese School heeft 3 taalsecties, wat betekent dat alle leergangen in drievoud bestaan. Er zijn bijvoorbeeld in het eerste jaar S1 (Secondary) drie groepen: S1 in het Engels, S1 in het Duits en S1 in het Frans. Het gegeven van een taalsectie en het aantal secties en leerlingen per sectie is sterk bepalend voor het uurrooster, de eisen ten aanzien van klaslokalen en het aantal klaslokalen. De drie taalsecties zijn geen eenvoudige verdriedubbeling van een volledige leerlijn. Er is een sterke kruisbestuiving, omdat verschillende vakken verplicht in een tweede of derde taal moeten worden gevolgd. Dit leidt ertoe dat veel leerlingen (met name in Secondary) vaak van klaslokaal wisselen. De leerlingen, maar ook de leerkrachten, moeten zich daarom makkelijk en relatief snel binnen het schoolgebouw kunnen verplaatsen.

Een deel van de leerlingen heeft als moedertaal niet de taal van de gekozen taalsectie. Als de moedertaal een officiële taal van de Europese Unie betreft, worden deze leerlingen SWALS (Students Without a Language Section) genoemd en krijgen op gestelde tijden ook lessen in zeer kleine groepen (2-8 leerlingen) in hun eigen moedertaal. Dit vraagt een apart soort klaslokaal dat flexibel moeten zijn in aantallen leerlingen (zie ook 'modulariteit'). Zo telt bijvoorbeeld de klas Italiaans veel meer SWALS dan de klas Kroatisch (beiden geen formele taalsectie op deze school). Naast reguliere vakken is sport een belangrijk onderdeel van het curriculum van de Europese School.

Naast taalonderwijs is er veel aandacht voor sport, kunst en in het bijzonder de exacte vakken biologie, scheikunde, natuurkunde en wiskunde, als onderdeel van de STEM² pijler.

2.1.6 *Beveiliging van een Europese School*

Veiligheid op de Europese School is van groot belang. De ouders van de kinderen

² <http://www.eun.org/focus-areas/stem>

werken bij Europese instellingen, met name het European Medicines Agency in Amsterdam (hierna: EMA) en het Joint Research Centre te Petten (hierna: JRC). Deze instellingen krijgen vaak media-aandacht. Het EMA bijvoorbeeld, werkte aan de goedkeuring van het COVID-vaccin. Een deel van de beveiligingsvereisten van deze organisaties straalt dus af op de Europese School. Uitgangspunt vanuit de OSG is daarom dat de schoolterreinen worden beveiligd door particuliere beveiliging met toegangscontrole, ze volledig omheind zijn, en er cameratoezicht is.

Het schoolterrein en schoolgebouw moeten een veilige leeromgeving bieden aan leerlingen, leerkrachten en medewerkers. In bouwkundige zin is er een doordachte structuur van zowel terrein als gebouw, waardoor een veilige omgeving wordt aangeboden zonder dat veiligheidsvoorzieningen zozeer zichtbaar of merkbaar zijn. In organisatorische zin betekent dit dus ook dat bezoekers en passanten nooit zomaar het schoolterrein kunnen betreden en de speelpleinen zijn na schooltijd niet vrij te betreden.

2.2 Uitgangspunten op hoofdlijnen

2.2.1 Algemeen

Het nieuwe schoolgebouw belichaamt de seculiere waarden en ambities van de Europese Unie en haar Lidstaten. De waarden waarop de Unie berust zijn eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. De schoolorganisatie bevordert daarom diversiteit en inclusie en academische waarden. Zij past innovatieve onderwijsmethoden en technologieën toe. Het schoolgebouw ondersteunt daarin de organisatie op flexibele wijze en richt zich op duurzaamheid en milieubewustzijn.

2.2.2 De capaciteit van de school

- Het schoolgebouw biedt ruimte aan een Nursery (kleuterschool), een Primary (basisonderwijs) en een Secondary (voortgezet onderwijs).
- De totale capaciteit van het nieuwe schoolgebouw bedraagt maximaal 780 leerlingen. Dit aantal is als volgt opgebouwd:

	L1	L2	L3	#
<i>nursery</i>				
<i>N1-2-3</i>	3x20			60
<i>primary</i>				
<i>P1</i>	10	20	30	
<i>P2</i>	10	20	30	
<i>P3</i>	10	20	30	
<i>P4</i>	10	20	30	
<i>P5</i>	10	20	30	300
<i>secondary</i>				
<i>S1</i>	10	20	30	
<i>S2</i>	10	20	30	
<i>S3</i>	10	20	30	
<i>S4</i>	10	20	30	
<i>S5</i>	10	20	30	
<i>S6</i>	10	20	30	
<i>S7</i>	10	20	30	420
			total	780

Tabel 1: opbouw leerlingaantallen (capaciteit)

- Met L1, L2 en L3 worden de drie taalsecties aangeduid (Language 1, 2 en 3). De Nursery kent geen taalsecties. Van het basisonderwijs P1 tot in het voortgezet

onderwijs S7 worden de leerlingen per taalsectie in groepen (klassen) geplaatst. Deze taalsecties bestaan uit de secties Frans, Nederlands en Engels.

- De Engelse taalsectie is de grootste en deze wordt afgestemd op een theoretische maximale groeps grootte van 30 leerlingen. De Nederlandse sectie heeft groeps groottes van 20 leerlingen en de Franse sectie groeps groottes van 10 leerlingen.
- De huidige school heeft ca. 500 leerlingen (peil 2023). Met voornoemde groeps groottes en totale capaciteit kan de school dus groeien tot 780 leerlingen. Eventuele groei van de school zal steeds geleidelijk over de jaren plaatsvinden, dit start vanuit het basisonderwijs en het totaal groeit door geleidelijke doorstroom naar voortgezet onderwijs. Zijdellingse instroom in de hogere jaren is ook mogelijk.

2.2.3 *Opzet gebouw en terrein*

- Het gebouw heeft twee ingangen: één hoofdingang (voor medewerkers en Secondary) en één ingang voor de Primary en Nursery.
- Het schoolgebouw bevat géén naschoolse opvang of een kinderdagverblijf.
- I.v.m. beveiligingsvereisten (zie TPvE Veiligheid) is het schoolterrein volledig omheind en is er idealiter één centrale hoofdingang naar het schoolterrein. Zie ook 4.3.
- Bezoekers en passanten kunnen nooit zomaar het schoolterrein betreden (altijd melden bij de beveiliging) en de speelpleinen zijn na schooltijd niet vrij te betreden.
- Er is geen (ondergronds) parkeren of parkeren voor ouders, medewerkers of bezoekers op het schoolterrein zelf (uitgezonderd voor laden en lossen en voor minder valide(n)). Er zijn alleen voorzieningen voor kortdurend parkeren (kiss & ride).
- Parkeren (>10 minuten) gebeurt op de bestaande voorzieningen in de openbare ruimte. De nabijheid van openbaar vervoer moet het autogebruik beperken.
- Het schoolgebouw en schoolterrein zijn volledig rook -en vapevrij
- Het schoolgebouw wordt alleen ingezet voor de Europese School en het geven van het EB-onderwijs met drie taalsecties. Er zal geen vierde taalsectie komen. In geval van sterkte toekomstige groei en/ of uitbreiding van het gebouw kan er mogelijk sprake zijn van een tweede Engelse sectie. Het gebouw moet daarom redelijk eenvoudig uit te breiden zijn met ca. 1.500 m² BVO.

Flexibele onderwijslokalen

- Het schoolgebouw beschikt in het bijzonder bij de onderwijslokalen over zgn. lange termijn en korte termijn flexibiliteit, door toepassing van modulariteit. Deze is aan buitenzijde niet zichtbaar/ herkenbaar. Zie ook de paragraaf hierna over 'Modulariteit reguliere klaslokalen'.

Beveiliging

- De beveiliging dient zich zo aangenaam mogelijk te manifesteren, zonder onvriendelijk te ogen en zonder al te nadrukkelijk aanwezig te zijn. Zie ook het TPvE ten aanzien van het onderwerp veiligheid.

Gezond bouwen

- Het schoolgebouw kent hoge ambities t.a.v. gezond bouwen. De ambities op de gebieden van o.a. energie, luchtkwaliteit, temperatuur, geluid en licht zijn terug te vinden in het technisch programma van eisen.

Sport

- Het schoolgebouw voorziet beperkt in sportvoorzieningen, alleen bedoeld voor de jongste leerlingen. De oudere leerlingen maken gebruik van de nabijgelegen sportvoorzieningen 'de Hoornse Vaart' van de Gemeente Alkmaar.

Halen en brengen

- Omdat kinderen op de Europese School vaak verder weg wonen, worden ze gehaald en gebracht door minibusjes of door hun ouders. Hierdoor is er extra vraag naar ruimte voor kort parkeren t.b.v. het halen en brengen in een veilige omgeving, waarbij oversteken (ouders met kinderen aan de hand) van doorgaande wegen wordt vermeden. Zie ook het stedenbouwkundig kader voor de voorkeurszonering en inrichting van ontsluiting en mobiliteit.
NB: Bij de allerkleinsten begeleiden de leerkrachten de kinderen naar de klas of leveren de ouders de kinderen 'in de klas' af.

2.3 Ruimtelijk-functionele opzet en inrichting

2.3.1 De directe omgeving van het schoolterrein

- Kent een centrale en groene 'hoofdas' (loop/fietsroute) vanuit het NS-station richting de Hoornse Vaart (het water). Het schoolterrein en (mogelijk) de hoofdingang is aan deze as gelegen.
- Is goed bereikbaar met het OV (trein en bus) voor zowel (oudere) leerlingen als medewerkers.
- Heeft een sterke groenstructuur (m.n. bomen).
- Geeft het idee van een (onderwijs)campus, mede door het naastgelegen VanderMeij college, evenals de naastgelegen gemeentelijke sportvoorzieningen van 'de Hoornse Vaart'.
- Besteedt veel aandacht aan logisch gelegen, veilige en gescheiden wandel- en fietspaden en routes in, om, naar en langs het schoolterrein.
- Heeft veilige oversteekplaatsen voor wandelaars en fietsers, m.n. bij het kruisen van de Hertog Aalbrechtweg komende vanaf het NS-station/ busstation.
- Houdt expliciet rekening met het halen en brengen van leerlingen door ouders met de auto en minibusjes, m.n. het veilig en in- en uitstappen zonder doorgaande wegen of paden te hoeven oversteken. Een kiss & ride is voorlopig aan de noordzijde van het bouwkvavel voorzien, evenals een 'pass-through' voor de busjes over het schoolterrein.
- Houdt rekening met het feit dat het schoolterrein volledig is omheind.

2.3.2 Het schoolterrein

- Is volledig omheind en kan niet/nooit vrijelijk worden betreden, ook niet na sluitingstijd.
- Heeft een centrale hoofdingang tot het terrein met toegangscontrole, voorzien van een bewakingsloge en permanent toezicht.
- Heeft een tweede ingang voor Primary/Nursery, die op beperkte tijden in de ochtend en einde middag toegankelijk is, voorzien van toezicht.
- De omheining heeft een vergroende 'zoom' zowel binnen het hek.
- Voorziet in duidelijke compartimenten voor leerlingen van de verschillende leeftijdsgroepen.
- Geeft een aparte tuin aan zo veel mogelijk groepen, eventueel op het dak.
- Heeft meerdere speelplaatsen, en indien vanuit ruimtegebruik noodzakelijk, op het dak.

- Zorgt dat alle groenaanleg maximaal bruikbaar is voor sport- en spelbeoefening.
- Voorziet in de behoefte van groen en natuurbeleving.
- Voorziet een onderhoudsvriendelijke buitenaanleg.
- Heeft een beperkt aantal betaalbare (en groene) parkeerplaatsen voor logistieke voertuigen en minder valide(n).
- Beschikt over voldoende fietsparkeerplaatsen (grotendeels overdekt).
- Bevat speelterreinen met voldoende fun-elementen en ruimtelijke kwaliteiten.
- Denkt aan (mini)busvervoer van leerlingen, ook tijdens de lesuren.

2.3.3 *Het schoolgebouw*

- Zorgt ervoor dat er rond het schoolgebouw een looppad kan zijn.
- Scheidt leerlingencirculatie van leveringen/afhalingen.
- Heeft idealiter geen gevel op de terreingrens/omheining.
- Heeft een centraal leerlingepunt met alle centrale faciliteiten nabij.
- Heeft een centrale zetel waar de directie is gehuisvest.
- Heeft meerdere toegangen om eenvoudige toegang mogelijk te maken.
- Heeft aparte, duidelijke en veilige circulatie voor leveringen en een centrale leveranciersingang.
- Heeft gedacht aan het logistieke aspect en het vuilnisbeleid van een dergelijke grote campus.
- Houdt rekening met eventuele groei van het schoolgebouw in de toekomst.
- Is zo opgezet dat op lange termijn gebouwdelen heringericht of verbouwd kunnen worden, zonder dat tijdelijke huisvesting op een andere campus daarvoor nodig is.
- Het schoolgebouw kent een specifieke gelaagdheid:
 - Nursery op de begane grond
 - Primary t/m groep P3 op de begane grond (d.w.z. deel onderwijsruimten op BG) en bij voorkeur meer als mogelijk.
 - Primary sporthal en bijbehorende voorzieningen op de BG.
 - Bibliotheek, kantine, keuken, keukenopslag ook op de BG.

2.3.4 *Modulariteit reguliere klaslokalen*

- Door de (lange termijn) wisselde groepsgroottes in de taalsecties (bijvoorbeeld taal 1 groeit, terwijl taal 2 krimpt) en onderwijsontwikkelingen door de jaren heen zijn de klaslokalen in het programma steeds opgebouwd uit een (veelvoud) van modulaire maat die past in het stramien. Doel is op de lange termijn aanpassingen mogelijk te maken – bijvoorbeeld bij renovatie of verbouwing - door reguliere klaslokalen te splitsen of samen te trekken, dan wel bij sterkte groei van leerlingaantallen extra 'modules' toe te voegen (uitbreiding schoolgebouw).
- Alle reguliere klaslokalen zijn steeds een veel- of enkelvoud van een modulaire maat, in de gedachte dat deze modules passen op een gestandaardiseerde stramienmaat en daarmee in de draagconstructie. Het idee is ook de constructiehoogte hierop aan te passen, waarmee steeds voldoende ruimte voorhanden is en aanpassingen of uitbreiding op luchtbehandelingskanalen mogelijk wordt.
- Gelet op de groepsgroottes en de keuzevakken (vrij te kiezen optionele lessen) zijn de klaslokalen gedefinieerd in een veelvoud van vloervlakken van bijvoorbeeld 3, 6 of 9m², in dit programma zijnde 18m², 36m², 54m² 60m² en 72m². De maten 18-36-54 zijn geschikt voor de groepen van respectievelijk 10, 20 en 30 leerlingen. De grotere klaslokalen van 60 en 72 m² zijn voorbehouden voor praktisch onderwijs, zijnde de laboratoria (natuurkunde/ scheikunde), kunst- en muziekklassen.

- Deze modulaire maat is geen verplichting, maar het doel is wel om een logische basisindeling te creëren, waardoor bij toekomstige verbouw- of renovatie klaslokalen kunnen worden samengevoegd tot grotere lokalen, dan wel worden gesplitst tot kleinere lokalen. Deze modulaire flexibiliteit is belangrijk voor een school met jaarlijkse wisselende groeps groottes en een gevarieerd en omvangrijk lessenrooster.
- Idealiter is het schoolgebouw in de toekomst uitbreidbaar met extra modules of vloervlakken. Bij sterke groei van de leerlingaantallen (bijvoorbeeld een 2de Engelse sectie met groepen van 20 leerlingen, dit betekent een 30% groei van het totaal aantal leerlingen) moet gedacht worden aan ca. 1500m² BVO extra.

2.3.5 *Specifieke modulaire klaslokalen*

- Het ruimteprogramma bevat specifieke modulaire klaslokalen voor zeer kleine groepen voor kleinschalig taalonderwijs (een andere taal dan de sectietalen, bijvoorbeeld Hongaars, Italiaans, e.d.) die op korte termijn kunnen worden aangepast (lees: in de zomervakantie). Als de nieuwe klasgroepen en hun omvang voor het komend schooljaar bekend zijn en de noodzaak bestaat, dan kunnen in de zomervakantie de ruimten in omvang iets kunnen worden aangepast door het plaatsen of weghalen van demontabele (soft)wanden.
- Er is hiervoor één specifiek vloerveld van 144m² voorzien, vooralsnog te splitsen in kleine of grotere ruimten met demontabele wanden (indicatief 8 x 18m² = 144m²).
- De modulaire aanpak heeft sterke invloed op de raamindelingen en technische installaties (licht, lucht, verwarming). Binnen het vloerveld is daarom licht- en klimaattechniek per stramien of vloervlak aanpasbaar (lees: schakelbaar/ kleppen/ plug-in).

2.3.6 *Multifunctionaliteit, meervoudig gebruik, compartimenterbaarheid*

- Het (nieuwe) schoolgebouw wordt gerealiseerd voor de lange termijn. Het fungeert als gebouw voor EB-Onderwijs, zijnde een combinatie van kleuter-, primair en voortgezet onderwijs.
- T.b.v. examens moeten waar mogelijk ruimten flexibel kunnen worden ingezet voor grote groepen (100-150 leerlingen). Uitgaande van ca. 1,4m² per examenplek, excl. een voorruimte van 2 meter diep is er een ruimte nodig van ca. 160-230m². Potentiële ruimten voor dit dubbelgebruik zijn de sportzaal (m.n. in de zomer als er vooral buiten wordt gesport) en de grote studiezalen i.c.m. de bibliotheek (indien deze samengetrokken kunnen worden). Examenruimten zijn bij voorkeur – i.v.m. rust – op hoger gelegen verdiepingen of in een rustige zijvleugel gesitueerd. Naast de inzet van eigen flexibele ruimten kan de school in noodgevallen ook terugvallen op de naastgelegen sporthallen van de gemeente.

2.3.7 *Gemeenschappelijk ruimtes*

- De gangen hebben een dubbele functie: ze worden ook gebruikt als opslag (lockers/kasten), kennisdeling (mededingingen, aankondigingen, posters) en tentoonstellingen. De gangen vragen daarom voldoende breedte/ overmaat, mede omdat grote groepen leerlingen (met name in Secondary) zich vaak en binnen kort tijdsbestek verplaatsen tussen de onderwijslokalen.
- Voor met name leerlingen in het voortgezet onderwijs (S1 tot S7) zijn er gemeenschappelijke ruimten nodig voor verblijf tijdens de pauzes of vrije uren. Deze ruimten vragen om creatieve inrichting met o.a. stilteplekken, hangplekken, pingpongtafels, e.d.

- Er is een schoolkantine die beantwoordt aan alle relevante eisen met betrekking tot hygiëne. De kantine heeft een directe relatie tot buiten (tevens visueel) en liefst ook mogelijkheid tot buiten lunchen.
- In het geval van evenementen (bijv. schoolfeest), kan de kantine (de 'aula') zelfstandig opereren (licht, lucht, sanitaire voorzieningen etc.), waarbij de rest van het schoolgebouw kan worden afgesloten (en uit/afgeschakeld).

2.3.8 *De buitenruimten*

- De Nursery heeft een directe toegang tot eigen exclusieve en vooral groene buitenruimte voor de allerkleinsten (natuurbeleving).
- De buitenruimte op het schoolterrein is uitnodigend ingericht op sport- en spel (beweging). Er zijn drie gescheiden (speel)plaatsen: voor P1-P3, voor P4-S2, voor S3-S7 met elk een eigen dynamiek. Daarmee bedoelen we dat de leeftijd van de leerlingen bepalen welke activiteit zij uitvoeren. Jongere leerlingen spelen meer individueel of met 1-2 andere leerlingen (bijvoorbeeld in de zandbak of klimrek). De oudere leerlingen bewegen meer in grotere groepen (bijvoorbeeld basketballen of voetballen) of hangen rond (bankjes, tafels). De pauzes van Primary en Secondary lopen niet gelijk. De speelplaatsen mogen daarom geen overlast geven voor lessen die gaande zijn.
- De speelplaatsen zijn geen vervangende sportvoorzieningen voor sportlessen (met het oog op het vermijden van risico's op ongevallen).
- Sanitaire voorzieningen liggen om praktische redenen nabij de in-uitgang tot de buitenspeelplaatsen.
- De daken van de school zijn ook in te zetten als speelruimte (bijv. basketbalveld op het dak), overdekte verblijfs- of pauzeruimte of als daktuin t.b.v. onderwijs (bijvoorbeeld voor biologielessen).
- Er is een eenheid tussen het schoolgebouw en het schoolterrein van de Europese school – ze lopen op logische wijze in elkaar over. Er zijn 'binnenkamers' en 'buitenkamers'.

3 Het ruimtelijk-functionele programma

3.1 De relatiediagrammen

Zie de bijlage bij dit RFPvE voor de relatiediagrammen die de onderlinge ruimtelijke relaties weergeven.

3.2 Overzicht ruimten en oppervlakten

Het ruimteprogramma is terug te vinden in de bijlage in een Excelsheet. Deze sheet is een geïntegreerd overzicht van zowel de aspecten uit dit RFPvE als de technische eisen en uitgangspunten uit het TPvE.

Totaal ruimtelijk programma voorzien:

Totaal m ² FNO	6221m ²
Totaal m ² BVO incl. factor 1,333	8293m²

Doelstelling

Het nieuwe ontwerp omvat afgerond idealiter ca. 8300m² BVO.

Uitbreidbaarheid

Idealiter kan er in geval van sterkte leerlingengroei in de verre toekomst ca. 1500m² BVO worden bijgebouwd.

3.3 Overige aantallen en oppervlakten

De navolgende aantallen en oppervlakten voor aanvullende voorzieningen zijn gedefinieerd:

Terreinen

Element	Aantal	Opp. (m ²)	Totaal opp. (m ²)
Buitenberging	3	20	60
Fietsenstalling	1	432	432
Kiss & Ride	1	654	654
Drop off -hop on plaatsen	1	215	215
Logistiek terrein / MIVA-parkeerplaats	1	200	200
Speciaal parkeren (reserve)	6	20	120
Vlaggenmasten (28x of alternatieve wijze)	1	30	30

Speelplaatsen / buitenverblijf

Element	Aantal	Opp. (m ²)	Totaal opp. (m ²)
Speelplein Nursery	1	380	480
Speelplein Nursery overdekt	1	100	
Speelplein Primary 1-2	1	480	600
Speelplein Primary 1-2 overdekt	1	120	
Speelplein Primary 3-5	1	720	900
Speelplein Primary 3-5 overdekt	1	180	
Buitenruimte Secondary	1	1680	1680

4 Overige ruimtelijk-functionele eisen

4.1 Inleiding

De in de hoofdstuk benoemde functionele criteria zijn gebaseerd op het 'Kwaliteitskader onderwijs (versie juni 2024)'³ en volgen de opzet zoals genoemd in het Kwaliteitskader onder A en B (zie ook de toevoegingen aan de titels van de paragrafen). Hieronder zijn deze elementen nader ingevuld of aangepast op de eisen en uitgangspunten van de Europese School.

Elementen uit deel C uit het kwaliteitskader zijn uitgewerkt en terug te lezen in het TPvE.

4.2 Uitstraling en identiteit (A1)

Zie voor deze aspecten het Definitiedocument.

4.3 Entree en ontvangst (A2)

- Het programma onderscheidt verschillende entrees/ingangen.
 - De hoofdingang tot het schoolterrein.
 - Eventuele secundaire ingangen tot het schoolterrein.
 - De hoofdingang tot het schoolgebouw.
 - Secundaire ingangen tot het schoolgebouw.
- Het schoolgebouw is goed benaderbaar, de hoofdingang van het gebouw (ook voor bezoekers bedoeld) is duidelijk vindbaar zodra men het schoolterrein betreedt.
- Zicht vanuit de omgeving op het gebied rond de ingang(en) tot het terrein: de door de EU gevraagde veiligheidseisen staan haaks op dat de entree tot het schoolterrein heel open, direct herkenbaar en duidelijk zichtbaar is opgesteld. In het geheel is een meer discrete aanpak gevraagd. Zie ook paragraaf 4.10 'Toegankelijkheid'.
- Zones rond de hoofdingang en de looproute naar de fietsenstalling en parkeerplaatsen (binnen- en buiten het terrein) zijn 's avonds goed verlicht.
- I.v.m. beveiliging en toezicht is er idealiter één gecentraliseerde hoofdingang tot het schoolterrein. Een secundaire ingang tot het terrein is niet onmogelijk (poort opent zich op verzoek), mits gelijktijdig en centraal toezicht op deze ingangen mogelijk is.
- Er is v.w.b. toegang tot het schoolgebouw een gescheiden ingang voor enerzijds Nursery en Primary (secundaire ingang tot schoolgebouw) en anderzijds voor Secondary / bezoekers / medewerkers (hoofdingang tot het schoolgebouw). Ingangen liggen bij voorkeur aan de zonzijde.
- Het schoolgebouw heeft een aparte (achter/zij)ingang voor leveranciers (nabij de logistieke zone).
- Entreeruitmes zijn representatief en uitnodigend. De hoofdingang tot het gebouw is ruim opgezet (voorkomen opstoppingen piektijden Secondary). Er zijn in het ruimtelijke programma voor Secondary hiertoe vierkante meters begroot

³ Kenniscentrum Ruimte OK, Kwaliteitskader Huisvesting onderwijs
<https://www.ruimte-ok.nl/programmas/kwaliteitskader-huisvesting>

voor 'entree en hal' – die ook dienstdoen als ontvangst- en verblijfsruimtes. Zie ook paragraaf 4.15 Pauzeren- ontmoetingsruimte.

- Opstoppen bij het verlaten van het schoolterrein van leerlingen Secondary om te gaan sporten worden voorkomen door bijvoorbeeld toepassing van een draaihek bij de hoofdingang tot het schoolterrein.
- Vuilopslag is niet zichtbaar vanaf de looproute van de hoofdingang tot het schoolterrein naar de hoofdingang tot het schoolgebouw.

4.4 Zichtlijnen en uitzicht (A3)

- De gebouwopzet kent doorkijkjes / zichtlijnen op kijkhoogte van specifieke gebruikersgroepen (sociale controle). Het gebied binnen het schoolgebouw voor de Secondary biedt voldoende overzicht om toezicht uit te kunnen oefenen.
- Zichtlijnen specifiek t.b.v. toezicht gelden ook op het schoolterrein zelf, als ook vanuit de conciërge en zo mogelijk een aantal kantoorruimten.
- Lesruimten zijn steeds voorzien van een (smal) binnenraam (zijlicht) naar de gangzone, zodat men vanaf de gang kan zien of de ruimte in gebruik is.
- Daglicht speelt een duidelijke rol in verkeers- en verblijfsruimten. Verkeersruimten hebben altijd een (in)directe zichtrelatie naar buiten.
- Groepsruimten Primary en Nursery hebben bij voorkeur daglicht van twee kanten.
- Groepsruimten Primary en Nursery hebben directe zichtrelatie met voorruimte van toiletten en werkruimte(n) voor leerlingen.

4.5 Routing en looplijnen (A4)

- De gebouwindeling heeft een duidelijke structuur, zodat gebruikers zich gemakkelijk kunnen oriënteren. De logistiek is afgestemd op gebruikstijden en gebruikersgroepen. Looproutes in het gebouw zijn kort, duidelijk en veilig. Trappen zijn zodanig gesitueerd dat onnodig geloop door het gebouw wordt voorkomen. Extra aandacht voor het zo kort mogelijk maken van looproutes van leerkrachten van de onderwijsruimten naar de lerarenkamers.
- Het schoolgebouw kent een specifieke gelaagdheid:
 - Nursery op de begane grond
 - Primary t/m groep P3 op de begane grond (d.w.z. deel onderwijsruimten op BG) en bij voorkeur meer als mogelijk.
 - Primary sporthal en bijbehorende voorzieningen op de BG.
 - Bibliotheek, kantine, keuken, keukenopslag ook op de BG.
- Verkeersruimte(n) die eventueel dubbel gebruikt worden als onderwijsruimte is minimaal drie meter breed. Trappen kunnen (indien van toepassing en rekening houdend met toegankelijkheidseisen) ook functioneren als gebruikruimte of als tribune (speel- theater- leesplek).

4.6 Sfeer en inrichting (A5)

- De Europese school is één herkenbare plek voor kinderen en jongeren die (vaak) tijdelijk uit hun thuisland weg zijn. De term 'gebruikersgroepen' moet hier gelezen worden als respectievelijk de 'onderwijsafdelingen' en de 'taalsecties', beiden binnen de Europese School context.
- De gebouwinrichting past bij uitstraling van de te huisvesten gebruikersgroepen en hun activiteiten, waarbij per groep de kleur, materiaalgebruik en meubilair op elkaar en op de gebruikers zijn afgestemd. De schaal en sfeer sluit aan bij functie van ruimten en deze hebben (hierdoor) een 'eigen herkenbare plek' in het gebouw (veilig en vertrouwd).

4.7 Algemeen (B1)

- In vergelijking met de modelverordening onderwijshuisvesting heeft de Europese School een afwijkend onderwijsprogramma en is daardoor groter in haar opzet dan de ruimtenormen zoals genoemd in de modelverordening.
- Gebouw hoeft niet ingericht te zijn voor verhuur of gebruik anders dan door de school zelf.

4.8 Ligging (B2)

- Het gebouw heeft een goede ligging op het beoogde terrein, en houdt voor zover mogelijk rekening met de directe omgeving in relatie tot omgevingslawaai, bezonning en fijnstof. Het schoolgebouw heeft uitzicht op en oriënteert zich op het Hollands landschap met molens.
- Het schoolgebouw en de speelterreinen hebben optimale zonoriëntatie (zuidwest).
- Het schoolgebouw en schoolterrein bevatten geen kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang. Dit is deze in overleg met gemeente en exploitanten nabij (in een ander gebouw buiten het schoolterrein) te realiseren.

4.9 Verkeersveiligheid (B3)

Hoofduitgangspunten

- De locatie is goed en veilig bereikbaar, ongeacht hoe leerlingen komen of gaan (bus, trein, te voet, fiets, gebracht-gehaald).
- Er is steeds een veilige afhandeling van de kiss & ride en hop-on-drop-off, voor zowel leerlingen die met de schoolbus komen of worden afgezet door de ouders. Bij het uit- en instappen wordt het vooraf moeten oversteken van wegen juist voorkomen. Rekening houden met mogelijkheid dat er minder valide leerlingen zijn die met een busje worden gebracht.
- Een substantieel deel van de leerlingen komt met minibusjes uit de regio Amsterdam. Het betreft doorgaans minimaal 12 minibusjes, met een maximum van 16. Ook is er genoeg ruimte voor twee touringcars. Deze bussen blijven niet lang op of naast het schoolterrein staan, maar vertrekken direct weer na aflevering of ophalen van de leerlingen.
- De leerkrachten begeleiden de (jonge) leerlingen van de busjes naar de speelplaats of ingang. Na schooltijd/aan het einde van de dag herhaalt dit zich in omgekeerde volgorde.
- Een groep leerlingen komt te voet vanaf het station. Er is, bij gelijktijdige aankomst van grotere groepen leerlingen, steeds voldoende ruimte bij de toegangspoort tot het schooldomein als er als gevolg van het identificatieproces oponthoud ontstaat. Denk aan een opstelruimte van ca. 50 leerlingen.
- Er komen ook veel leerkrachten en leerlingen met de fiets. Deze betreden het schoolterrein met de fiets aan de hand en lopen op het schoolterrein naar (de binnen het hek gelegen) fietsenstallingen.
- Leerkrachten of bezoekers die met de auto komen parkeren buiten het schoolterrein op daartoe aangewezen gemeentelijke of private parkeerplaatsen. Er is op het terrein wel een MIVA parkeerplek en enkele reserveplekken die door het schoolbestuur kunnen worden toegewezen (bijv. brengen kind met beperking).

Algemene uitgangspunten halen en brengen

- Duidelijk zichtbare fysieke elementen die aanzetten tot zeer langzaam rijden.

- Bestrating geschikt voor intensief draaiend verkeer.
- Voldoende terreinverlichting, inclusief op de looproute naar hoofdingang schoolterrein.
- I.v.m. veiligheid zijn parkeer- of stopplaatsen zo aangelegd dat (ouders/ begeleiders met) kinderen geen weg over hoeven te steken (waar andere voertuigennet aan- of wegrijden of in- uitparkeren).
- Buiten de omheining is er een mogelijkheid voor het schuilen tegen regen en wind in een abri voor ca. 8-10 personen, in het bijzonder bedoeld voor wachtende ouders en leerlingen voor halen en brengen.
- Bezoekersparkeerplaatsen zijn duidelijk gemarkeerd (bord met spelregels).

Uitgangspunten Hop-on-drop-off minibusjes

- Dit is een doorrijzone voor minibusjes. Geen parkeerplaats.
- De kinderen moeten het busje of de auto zelfstandig kunnen verlaten, tenzij gezien de jonge leeftijd begeleiding noodzakelijk is
- Er dient een fysieke barrière te zijn tussen de wachtplaats en de opstelplaats van de busjes zodat spelende of duwende leerlingen niet in de baan van de busjes terecht komen;
- Indien mogelijk een beperkte overkapping/ beschutting i.v.m. wachten in de regen.
- De stopplaats is duidelijk gemarkeerd, evenals de afbakening van de wachtzone, bijvoorbeeld met permanente belijning.

Algemene uitgangspunten kiss & ride

- Schuine parkeervakken. Parkeervakken in de breedte steeds indien mogelijk iets over dimensioneren, zodat kinderen op de achterbank uit de auto halen goed mogelijk is, zonder dat het gevaar oplevert als een voertuig op naastgelegen plek inrijdt.
- Minimaliseren loopafstand van kiss & ride naar hoofdingang schoolterrein.

Algemene opmerking: zie voor de uitgangspunten m.b.t. situering ontsluiting en mobiliteit ook het stedenbouwkundig kader.

4.10 Toegankelijkheid (B4)

- Gebouw is goed toegankelijk (ook voor mensen met beperking). Voor specifieke toegankelijkheidscriteria, zie het TPvE.
- Toegang tot het gebouw is controleerbaar. De OSG-Beveiligingsvereisten zijn van toepassing (zie ook de paragraaf Veiligheid in het TPvE). Er is permanente controle en toezicht bij de entree tot het schoolterrein en over het schoolterrein.
- Voor het gehele schoolterrein geldt een restrictief toegangsbeleid, waarbij bij het betreden van het terrein (passeren hek door een sluis) identificatie verplicht is. Dit geldt voor iedereen die het schoolterrein en daarmee het schoolgebouw betreden, dus ook voor alle leerlingen, vaste leerkrachten en vaste ondersteunende staf. Er is steeds doorlopend bekend is wie op het schoolterrein en in het schoolgebouw aanwezig is.
- Voor leerlingen en vaste medewerkers kan identificatie geautomatiseerd gebeuren. Alle overige bezoekers (waaronder niet vaste medewerkers, ouders en alle overige bezoekers waaronder ook leveranciers) melden zich bij de (dichtstbijzijnde) beveiligingsloge voor identificatie en registratie, evenals het afhalen van een badge (zichtbaar dragen verplicht).
- Het schoolgebouw heeft één gecentraliseerde leverancierstoegang. Ook hier geldt gecontroleerde toegang en permanent toezicht (mogelijk gecombineerd/georganiseerd nabij een beveiligingsloge).

- Geen medegebruik: het schoolterrein en schoolgebouw wordt niet gedeeld gebruikt met derden (met uitzondering van het EMA en JRC die in het kader van in het schoolgebouw kunnen samenkomen. Beide organisaties volgen dezelfde veiligheidseisen).
- Het gebouw houdt rekening met postbode, inzet hulpdiensten, leveranciers of bijvoorbeeld een verhuisbedrijf.
 - De ziekenboeg is idealiter nabij de hoofdingang geplaatst, zodat de hulpdiensten snel bij het slachtoffer zijn en niet het gebouw doorhoeven.
 - Waar aangewezen zijn deurbreedtes aangepast aan schoonmaak-apparatuur, materieel- en goederentransport. Zo zijn bij laboratoriumlokalen de deurbreedtes 1,20m (zie ruimtestaat).
 - Post en kleine pakketten kunnen worden afgegeven bij de beveiligingsloge. Grote leveringen gaan (na controle) door naar het logistiek terrein binnen de omheining / op het schoolterrein.

4.11 Buitenspelen – buitenruimte (B5)

Algemene uitgangspunten speelplaatsen en buitenruimten

- Het schoolterrein is geen openbaar terrein. Het is volledig voorzien van een omheining en een zoom in overeenstemming met de voorschriften veiligheid. Zie ook paragraaf Veiligheid in TPvE
- Op het schoolterrein zijn zowel overdekte, als onoverdekte speel- en verblijfsplaatsen.
- Er zijn meerdere speelplaatsen (4) voorzien, gekoppeld aan de leeftijdsgroepen (Nursery: 4-6jr, P1-P2: 6-8jr, P3-P5: 8-10jr, Secondary (11-18jr). NB: de Nursery heeft een verplicht een eigen afgesloten en afgezonderd speelterrein.
- Voldoende terreinverlichting en goede zichtlijnen i.v.m. sociale veiligheid/toezicht.
- Alle buitendeuren slaan naar buiten toe open (m.n. speelplaatsen) kunnen in de openstand worden vastgezet tegen open/dichtwaaien.
- Bestrating en fundering bij doorgangen is steeds geschikt is voor incidenteel verkeer.
- Zones met brandweerweg en waar mogelijke busje voor halen en brengen kunnen rijden en logistieke zone: bestrating en fundering is geschikt voor verkeersbelasting.
- Een belsignaal is overal hoorbaar op de speelplaatsen.
- Mogelijkheid tot beschutte hoek/ gedeelte voor onderwijs is de buitenlucht.
- Niet in holtes of oksels in het gebouw, voorkomen nagalm of geluidsoverlast.
- Voor de bodemafwerking van verharde delen zal een evenwicht gezocht worden tussen de antislip eigenschappen en de (zo mogelijk beperkte) ruwheid.
- Indien speelplaatsen of buitenruimten ook gebruikt worden voor sportactiviteiten dient het gevaar voor vallen of verzwikkingen door niveauverschillen, roosters en/of afvoergoten zoveel als mogelijk beperkt te worden. Als uitgangspunt worden de speelplaatsen niet gebruikt voor de sportlessen.
- Alle delen van het terrein die voor leerlingen toegankelijk zijn, zullen worden verlicht. Dit geldt ook voor de toegangen en toegangswegen die grenzen aan het openbaar domein.
- De zoom van het terrein (dat het hek zal bevatten) is vergroend en verzacht zo de het aanwezige omheining. Kinderen kunnen nergens spelen tot bij het hek. Als hekken speelterreinen scheiden, dan is er geen aanraking mogelijk tussen kinderen door de omheining. Dit moet visueel en door aangepaste aanplantingen verwezenlijkt worden. De zoom kan/ mag ook een educatieve functie hebben (biologieonderwijs).

- Speelplaatsen, sport- en recreatievelden zijn creatief vormgegeven (bijv. klim-, speel- en sporttoestellen) en overzichtelijk zijn (makkelijk toezicht te houden).
- De school wil graag (de mogelijkheid tot inrichting van) een klimwand (bij voorkeur niet aan de gevel).
- Voldoende vuilnisbakken, maximale loopafstand bij Secondary 20 meter. Optie rolcontainers PMD en GFT uit oogpunt duurzaamheid.
- Gebouw, terreininrichting en afscheidingen nodigen niet uit tot vandalisme:
 - gevels en hemelwaterafvoeren zijn niet opklimbaar.
 - vluchtrappen (indien aanwezig) liggen inpandig of zijn afgeschermd.
 - buitenruimte is voorzien van meerdere prullenbakken, minimaal 1 per 250m² verhard oppervlak.

Uitgangspunten Nursery (N) en Primary (P1-P2 en P3-P5) speelplaatsen

- Inrichting nodigt uit tot beweging, fantasespel en natuurbeleving. Speelplaats heeft een relatie met groene- onverharde ruimte (groen, zand en water).
- Groene inrichting buitenruimte maakt integraal onderdeel uit van het ontwerp (groene schoolpleinen). Bij inrichting van terrein worden geen giftige planten en planten met stekels of doornen gebruikt.
- Buitenruimte (verhard en onverhard) is geschikt voor buitenspel en geven van buitenles(sen).
- Speelsterreinen kennen geen niveaoverschillen.
- Speelplaats heeft toegang tot minstens één (gemakkelijk te bereiken) toilet. De toiletten in het gebouw liggen idealiter zo dicht mogelijk bij de in-en uitgang naar het speelsterreinen. De gedachte is dat als leerlingen tijdens het spelen het toilet moeten bezoeken, zij makkelijk naar binnen lopen snel bij een toilet kunnen zijn (en geen vuil/zand verder door het gebouw verspreiden).
- (N, P1-P2) Ingericht met toestellen op specifiek de leeftijdsgroep (zandbak, e.d.).
- (P3-P5) Ingericht op specifiek deze leeftijdsgroep: bijvoorbeeld voor voetbalkooi, klimmuur, drinkfonteinen, zitmogelijkheden op een meerdere plaatsen.
- Onder alle speeltoestellen wordt een zachte bodemafwerking / voorzien. Vermijden harde vloeren i.v.m. vallen. (N) Ondergrond wel geschikt voor driewielers en stepjes.
- Degelijke opslag van speelgoed of speelmateriaal. Speelplaats geeft toegang tot 'eigen' bergruimte, voorzien van stellingen. Eventueel extra boxen voor opslag op het terrein.
- Ingericht met zowel zon- en voldoende schaduwplekken, situering idealiter zuidwest. (N) Nursery speelplaats niet op vol zuid.
- Zandbak is afgeschermd met een vocht doorlatende dekking. Zandbak ligt voor deel van de dag in de zon om algengroei te voorkomen.
- Buitenruimte heeft wateraansluiting met beveiligde kraan.
- Buitenruimte is uitgerust met drinkwaterpunt(en).
- (N) Speelplaats voor kinderen tot 6 jaar is direct vanuit de 'eigen' onderwijsruimte toegankelijk.
- (N) Speelplaats voor kinderen tot 6 jaar is afsluitbaar (te maken), afscheiding voor kinderen tot 6 jaar is minimaal 1.200 mm hoog
- Speelplaats heeft rondom de entree voldoende opstelruimte voor wachtende ouders.
- Buitenruimte heeft goede afwatering (afschot /drainage)bij voorkeur door zichtbare wateropvang op eigen terrein.
- Overlast speelplaats voor aangrenzende onderwijsruimten en omwonenden is tot minimum beperkt.
- Stalling fietsen mag spel kinderen niet hinderen.

Uitgangspunten Secondary buitenruimten

- Groene inrichting buitenruimte maakt integraal onderdeel uit van het ontwerp (groene schoolpleinen). Heeft bij voorkeur niveauverschillen. Nodigt uit tot verblijf (zicht op groen, heeft voldoende zitelementen). Buitenruimte is bij voorkeur gesitueerd op zuidwesten.
- Buitenruimte is uitgerust met drinkwaterpunt(en).
- Ingericht op specifiek deze leeftijdsgroep: minimaal 5% oppervlakte zijn zitplaatsen, mogelijkheid tot buiten lunchen, veld/kooi voor voetbal, basketbal, tafeltennis, volleybal, e.d.
- Een aansluitvoorziening water/ data/ elektra voor feesten of opendeurdagen die toelaat dat grootverbruik apparatuur zoals koeling en verlichtingsspots zijn aan te sluiten.
- Buitenruimte geeft toegang tot 'eigen' bergruimte, voorzien van stellingen.
- Overlast speelplaats voor aangrenzende onderwijsruimten en omwonenden is tot minimum beperkt.
- Buitenruimte heeft goede afwatering (afschot /drainage) bij voorkeur door zichtbare wateropvang op eigen terrein.

Uitgangspunten EU-vlagopstelling

- Gezamenlijke opstelling vlaggenstokken, één rij tot max 3 rijen, in totaal 28 stuks. De school staat open voor een alternatieve manier van vlaggen (bijv. projectie), maar dan zijn minimaal 3 reguliere vlakkenstokken een vereiste.
- Zichtbaar van buiten het schoolterrein, maar ook zoveel mogelijk vanuit het schoolterrein zelf.
- Vlaggenmasten van degelijke kwaliteit in overeenstemming met de normen voor internationale instellingen.
- De vlaggen worden aangelicht (gestuurd met klokprogramma).

Algemene uitgangspunten fiets parkeren

- Fietsbeugels op de grond. Fietsen dienen hierbij niet opgetild te worden.
- Overkappingen hoog genoeg dat men er onderdoor kan fietsen.
- Geen standaard prefab fietsenhok oplossing, goed ingepast op het schoolterrein (looproutes/fietsroutes). Kan half-verdiept, met bovenop speel- of verblijfsruimte.
- Vloeren antislip en makkelijk te reinigen, geen voegen, bijvoorbeeld uitgewassen beton, waterkraan nabij voor (hoge druk) reiniging.
- Voldoende verlichting voor de donkere dagen.
- Bij overdekte fietsenstalling(en) zijn enkele buitenstopcontacten voorzien t.b.v. de mogelijkheid tot opladen elektrische fiets. Bij gebrek aan stopcontacten laden de medewerkers de batterij binnen op kantoor op.

4.12 Leren – instructieruimte (B6)

Algemene uitgangspunten

- Lesruimten zijn steeds voorzien van een (smal) binnenraam naar de gangzone, zodat men vanaf de gang kan zien of de ruimte in gebruik is.
- Alle lesruimten hebben lichtwering. In de ruimten waar een smartboard kan staan is het licht dusdanig te weren (verduisteren) dat het smartboard of een beamerproject goed zichtbaar is.
- Leslokalen worden ingericht met los meubilair, tenzij in de toelichting per ruimte anders is omschreven.

- Voor leerkracht is er steeds een werkplek (bureau met pc/laptop), vaste kast van 120cm breed, 200cm hoog met slot, kapstok jas en 3 legplanken.
- De Europese School kent afwijkende klasgroottes. De Europese school heeft 3 taalsecties met steeds ca. 10, 20 of 30 leerlingen per klas. Daarnaast zijn klassen zelden bezet met 30 leerlingen in het VO, doordat groepen zeer vaak (in eigen taal of sectie taal) gesplitst les krijgen.

Zie onderstaande tabel met toelichting per ruimte.

Code	Aanvulling per onderwijsruimte
B6.1	Primair voor leren en spelen. Ruimten met elkaar verbinden, zodat een meervoudig gebruik mogelijk is. De toegankelijkheid is optimaal voor de allerkleinsten. Deuren hebben vinger-beveiliging en volwassenen kunnen makkelijk assisteren bij het openen. Er is geen circulatie vanuit de andere afdelingen door de Nursery heen. Er is (via de gang) directe toegang vanuit klassen naar de toiletten en de speelplaatsen in de buitenruimte. Leerkracht kan eenvoudig toiletten en klas tegelijk in de gaten houden. Aangepast meubilair voor Nursery onderwijs, vrij op te stellen. Verplaatsbare losse scheidingswandjes, zodat er zones kunnen worden gemaakt, wandjes waar de leerkracht overheen kan kijken. Eén klaswand is ruim voorzien van vaste kasten om allerlei spullen op te bergen. Soepele vloeren, zachter i.v.m. vallen kinderen, eenvoudig nat te reinigen, afwasbare wanden (verf, potlood, e.d.). Klaslokaal bevat een wastafel met keukenblad en onderkastjes, eventueel met druipbord.
B6.6 – B6.8 en B6.14 – B6.16	Standaard klassen worden per afdeling zoveel mogelijk geclusterd. Inrichting is met los meubilair.
B6.2 – B6.5 en B6.9 – B6.13	Het klaslokaal wordt primair gebruikt voor taalonderwijs. De aankleding verwijst naar de aan de taal gerelateerde cultuur. De taalklassen zijn per afdeling bij elkaar geclusterd. Inrichting is met los meubilair.
B6.17, B6.18	Het klaslokaal wordt primair gebruikt voor aardrijkskunde. De aankleding verwijst hiernaar. Kan ook gebruikt worden als standaard klaslokaal. Inrichting is met los meubilair. Extra opbergkasten voor kaarten, boeken, wereldbollen, gesteenten, e.d. Grotendeels glazen vitrines. In het cluster van wetenschapsklaslokalen. Gladde wandafwerking. Wandens zijn geschikt voor het ophangen van landkaarten, posters, e.d.
B6.18	Het klaslokaal wordt primair gebruikt voor geschiedenisles. De aankleding verwijst hiernaar. Kan ook gebruikt worden als standaard klaslokaal. Inrichting is met los meubilair. Lage opbergkasten, mogelijkheid tot tentoonstellen van bustes of andere objecten op deze kasten. Gladde wandafwerking. Wandens zijn geschikt voor het ophangen van schilderijen, posters, e.d.
B6.19	Kleine aanpasbare onderwijsruimten (4-8 personen excl. leerkracht) speciaal voor onderwijs aan SWALS ⁴ van Primary, maar ook bruikbaar voor de SWALS van Secondary (zonder het gebied van Primary te hoeven doorkruisen). Gebied/zone in het gebouw is opgebouwd als een raster, waarbij de technische dienst van de school in de zomerperiode de (tussen)wanden kan verplaatsen (monteren/demonteren) en zo ruimten kunnen worden vergroot of verkleind. De lichtschakeling en klimaatinstallaties zijn hierop ingericht (schakelbaar). (Tijdelijk) overbodige wanden moeten kunnen opgeborgen worden binnen het volume. Inrichting is met los meubilair, incl. schoolbord (flip-over en verrijdbaar stiftenbord). Zo gepositioneerd dat ook Secondary hiervan gebruik kan maken, zonder het gebied van Primary te hoeven doorkruisen.

4.13 Leren – praktijkruimte (B7)

Algemene uitgangspunten

- Lesruimten bieden ruimte voor creatieve, muzikale, technische en/of expressieve activiteiten. Lesruimten cultiveren en bevorderen nieuwsgierige houding van leerlingen en bieden ruimte (samen met de gangen) om het werk van leerlingen te exposeren.
- Lesruimten waar geluid of lawaai wordt gemaakt worden bij voorkeur geclusterd (beperking geluidsoverlast, gedeelde stramienmaat en hoogte).
- Lesruimten zijn steeds voorzien van een (smal) binnenraam naar de gangzone, zodat men vanaf de gang kan zien of de ruimte in gebruik is.
- Alle lesruimten hebben lichtwering. In de ruimten waar een smartboard kan staan is het licht dusdanig te weren (verduisteren) dat het smartboard of een beamersproject goed zichtbaar is.

⁴ SWALS = Students Without a Language

- Schoolbel is hoorbaar in de klas. Er is een klok in de klas (op netstroom).
- Voor leerkracht is er steeds een werkplek (bureau met pc/laptop), vaste kast van 120cm breed, 200cm hoog met slot, kapstok jas en 3 legplanken.
- Leslokalen worden ingericht met los meubilair, tenzij in de toelichting per ruimte anders is omschreven.
- Er is in of nabij lesruimten rekening gehouden met juiste en veilige opslag van (mogelijk aanwezige) chemicaliën of materialen.

Zie onderstaande tabel met toelichting per ruimte.

Code	Aanvulling per onderwijsruimte
B7.1	Muziek en dramalokaal. Het klaslokaal wordt primair gebruikt binnen primair onderwijs voor muziekonderwijs en ook voor het oefenen of geven van kleinschalige toneel- of muziekvoorstellingen. De aankleding verwijst hiernaar. Vrije en flexibele inrichting mogelijk. Voorzien van een klein podium en klapstoeltjes (los/demontabel), lichttechniek, verduistering, beamerprojectie mogelijk en het biedt ruimte aan diverse grote muziekinstrumenten (drumstel, piano, vleugel, e.d.). Doorgang deur(en) voor grotere muziekinstrumenten moet mogelijk zijn (vleugel). Extra demping naar naastgelegen klaslokalen, mogelijk een box-in-box opbouw vereist. Zie C3. Geschikte wandbekleding voor optimale akoestiek. Ook zonder geluidsversterking is spraak goed verstaanbaar. Voldoende opbergkasten voor lesmateriaal. Stootvaste vloer, zonder voegen. Geschikte wandbekleding voor optimale akoestiek. Schoolbel wordt aangevuld met lichtsignaal in klaslokaal. HVAC-installatie is CO ₂ gestuurd.
B7.2, B7.4	Kunst. Het klaslokaal wordt primair gebruik voor kunstonderwijs (tekenen, handvaardigheid, e.d.). De aankleding verwijst hiernaar. Ruimten zijn ook in te richten als tijdelijke expositieruimten. Gewenste relatie met andere expressieve vakken (muziek) en humane vakken. Indirecte lichtinval t.b.v. schilderen of exposeren. Doorgang deur i.v.m. grotere kunstobjecten moet mogelijk zijn. Extra demping naar naastgelegen klaslokalen, mogelijk een box-in-box opbouw vereist. Zie C3. Grotere werktafels, schildersezels, e.d. Stootvaste vloer, zonder voegen. Rails voor het ophangen van werken. Gladde wandafwerking. Sober, museaal qua sfeer. Inrichting is met los meubilair, uitgezonderd RVS/ hoogwaardig porseleinen wasbakken t.b.v. handen wassen, uitspoelen kwasten, warm water. Voldoende opbergkasten of naastgelegen bergruimte voor lesmateriaal. Daglicht, maar geen grote raampartijen, geen onmiddellijke inijk die afleiden kan. Schoolbel wordt aangevuld met lichtsignaal in klaslokaal.
B7.3	Muziek. Het klaslokaal wordt primair gebruik binnen voortgezet onderwijs voor muziekonderwijs en ook voor het oefenen of geven van kleinschalige muziekvoorstellingen. De aankleding verwijst hiernaar. Vrije en flexibele inrichting mogelijk. Heeft lichttechniek, verduistering, beamerprojectie mogelijk en het biedt ruimte aan diverse grote muziekinstrumenten (drumstel, piano, vleugel, e.d.). Doorgang deur(en) voor grotere muziekinstrumenten moet mogelijk zijn (vleugel). Extra demping naar naastgelegen klaslokalen, mogelijk een box-in-box opbouw vereist. Zie C3. Geschikte wandbekleding voor optimale akoestiek. Ook zonder geluidsversterking is spraak goed verstaanbaar. Voldoende opbergkasten voor lesmateriaal. Stootvaste vloer, zonder voegen. Geschikte wandbekleding voor optimale akoestiek. Schoolbel wordt aangevuld met lichtsignaal in klaslokaal. HVAC-installatie is CO ₂ gestuurd.
B7.5	Gestandaardiseerde klaslokalen t.b.v. biologie, scheikunde en natuurkundeonderwijs. De klaslokalen vormen een cluster i.c.m. de voorbereidingsruimte en opslag chemie en biologie/ natuurkunde, de opslag chemicaliën en de werkruimte van de technisch onderwijsassistent. De klaslokalen hebben steeds twee toegangsdeuren i.v.m. vluchten bij nood. Ruimte is een apart brandcompartiment. Stroom en gas zijn in geval van nood op afstand afsluitbaar (van buiten het lokaal). Buitenramen kunnen makkelijk en snel open voor ventileren in geval van kleine incidenten. Minimaal 1 toegangsdeur is breed genoeg voor doorgang (verrijdbare) proefopstellingen of laboratoriumapparatuur (flowkast, e.d.). Basisventilatie verhoogd naar 150%. Gladde vloerafwerking bestand tegen chemicaliën. Glad afgewerkte muren. <i>Inrichting t.b.v. leerkracht:</i> vast demonstratiemeubel in de vorm van modern labmeubilair (met lades) met groot werkblad met daarin opgenomen twee consoles (bestaande per stuk uit twee stroomaansluitingen en een gasaansluiting), i.c.m. een zuur- of flowkast en een geïntegreerde gootsteen met warm- en koud water. <i>Inrichting t.b.v. leerlingen:</i> losse stoelen, maar vaste tafels op zithoogte in de vorm van modern labmeubilair, geschikt voor zowel praktisch als theoretisch onderwijs. Voorkeur even aantal zitplaatsen (26), steeds per twee zitplaatsen is er steeds 1 console in het werkblad opgenomen (bestaande uit twee stroomaansluitingen en een gasaansluiting). Per rij is er een gootsteen met koud stromend water. Oogdouche en gewone douche(kop) aanwezig voor noodgevallen. Overige losse inrichting: er zijn diverse prikboards (1,5m hoog) op vrije muren t.b.v. het ophangen van werk en posters. Kastenwand over de volledige lengte van de achtermuur, voor het opbergen van glaswerk en materialen, met slot afsluitbaar. NB: inrichting nader uitwerken i.o.m. leerkrachten en technische onderwijsassistent.
B7.6	ICT. Het klaslokaal wordt primair gebruik voor ICT-onderwijs. De aankleding verwijst hiernaar. Ruimte kan ook worden gebruik voor afnemen (digitale) examens. In het

	<p>cluster van wetenschapsklassen. Inrichting met los meubilair. Zitplaatsen zijn rondom geplaatst, zodat leerkracht zicht heeft op de schermen van leerlingen. Speciaal onderwijsmeubilair voor ICT-onderwijs. Ruimte is te zoneren, zodat aparte groepen eigen oefeningen kunnen doen. Extra rekening met zoninstraling i.v.m. beeldschermwerk. Aanvullende temperatuurregeling i.v.m. extra warmteontwikkeling ICT-middelen. Glad afgewerkte muren. Er zijn prikborden (1,5m hoog) aan de bordzijde en achter in de klas t.b.v. het ophangen van werk en posters. De toegangsdeur is breed genoeg voor (verrijdbare) apparatuur (bijv. smartboard op wieltjes).</p> <p>NB: inrichting nader uitwerken i.o.m. leerkrachten.</p>
B7.7	<p>Spelen-leren. Ruimte voor actieve en groepsgerichte lessen. Centraal gelegen binnen de Primary. De leraar is niet steeds traditioneel opgesteld aan een bord vooraan. Verschillende zones en verschillende sferen mogelijk voor lezen/ spelen/ samenwerken enz. Licht per zone te regelen. Raam naast de deur mag vervangen worden door groter raam naar de gang. Aangepast/ divers los meubilair voor lager onderwijs, vrij op te stellen. Los verplaatsbare soft-wandjes waar leerkracht overheen kan kijken. Zachte, makkelijk te reinigen vloeren i.c.m. losse tapijten.</p>

4.14 Sporten – bewegingsruimte (B8)

Uitgangspunt

De Europese school heeft een specifiek eigen curriculum voor sport. In het schoolgebouw zullen de jaren P1-P5 en S1-S2 sporten in een multifunctionele sportzaal van 360m². Alle overige leerlingen (S3-S7) maken gebruik van de nabijgelegen gemeentelijke sportvoorzieningen 'Hoornse vaart' of nabijgelegen sportvelden. De leerlingen S3-S7 op weg naar de sportlessen verlaten het schoolterrein via de hoofdingang of een aparte, discrete in- en uitgang – voorzien van tourniquet /draaihek met geautomatiseerd toegangsbeheer.

Algemene richtlijnen kleedruimten (geen onderdeel kwaliteitskader)

- Toegangsdeuren zijn uitgevoerd met deurdrangers.
- De douche- en kleedruimten voor jongens/ meisjes dames/heren zijn gescheiden.
- De douche- en kleedruimtes voor leerkrachten en leerlingen zijn gescheiden. Er zijn geen apart douche- en kleedruimtes voor genderneutrale personen (oplossing: maak na elkaar gebruik van voorzieningen leerkracht).
- In de nabijheid van douche- en kleedruimten is altijd een schoonmaakhok, voorzien van een uitgietsbak en met warm water.

Zie onderstaande tabel met toelichting per ruimte.

Code	Aanvulling per ruimte
B8.1	<p>Doucheruimte met twee aparte douchehokjes en twee wastafels. Douchekoppen van het type spaarkop, aansluiting op ongeveer 80 cm hoogte, met drukknop en verbinding naar douchekop in opbouw zodat elementen makkelijk kunnen verwijderd/vervangen worden. Zeer robuuste uitvoering, geschikt voor intensief gebruik in publieke gebouwen. Wastafels met ruim blad en spiegels. Legplanken, wastafels, spiegels, douchegarnituur geschikt voor intensief gebruik, onderhoudsarm (o.a. toepassing RVS), ruimte moet met hogedrukreinigers te reinigen zijn. Vloerafwerking: stootvast, eenvoudig nat te reinigen, voorkomen slipgevaar. Wandafwerking rond douches en wastafels betegeling tot aan plafond. Robuuste deuren geschikt voor intensief gebruik en nemen geen vocht op. Ventilatie afgestemd op hoge vochtigheid en intensief gebruik, natte vloeren/muren drogen snel.</p>
B8.2	<p>Gymlokaal Nursery/ kleuters. Sportvloer (verend) met belijning die makkelijk dagelijks (nat) gereinigd kan worden. Een mooie rechthoek met dubbele deur als toegangsdeur geschikt voor bewegingsleer voor de allerkleinsten, met nis/zone voor opbergen matten, e.d. Hoogte 5m, geen ramen tot op de grond, bij voorkeur indirect licht. De zaal zou later als meervoudige turn/sportzaal kunnen gebruikt worden kan geschikt zijn voor sommige ander type activiteiten. Direct nabij Nursery afdeling (kleuterklassen). Geluiddempende wanden (schreeuwende/ spelende kinderen). Naast goede ventilatie ook natuurlijke ventilatie mogelijk, temperatuur uitleesbaar op thermostaat. Wand zijn (constructief) geschikt voor ophanging groot spelmateriaal.</p>
B8.3	<p>Omkleedruimte met banken en kapstokken (droge ruimte) voor leerlingen, jongens en meisjes gescheiden. Met oog op snel kunnen omkleden (minimaal tijdsverlies) optimale en doordachte inrichting in relatie tot aangrenzende doucheruimte en toiletgroep. Stevige onderhoudsvriendelijke zitbanken, kleeerhangers en horizontale plank boven de kleeerhangers. Aan elke kant van de kleedkamer kleden zich 12 leerlingen om. In de</p>

	<p>middenruimte is er voldoende doorgang/plek voor komen en gaan naar de douches, evenals zich om te kleden om een comfortabele manier. Wanden betegeld of met afwasbestendige verf. Vloerafwerking: stootvast, eenvoudig nat te reinigen, voorkomen slipgevaar.</p> <p>Leerkrachten moeten naar de sportzaal kunnen gaan zonder telkens de kleedkamers te moeten doorlopen. Direct naast of nabijgelegen bij de sporthal. Nagalmtijd beperken (luidruchtige leerlingen) in kleedkamer en route naar sporthal.</p>
B8.4	<p>Doucheruimte met per ruimte collectieve douches (6 douchekoppen) en wastafels. Douchekoppen van het type spaarkop, aansluiting op ongeveer 80 cm hoogte, met drukknop en verbinding naar douchekop in opbouw zodat elementen makkelijk kunnen verwijderd/vervangen worden. Zeer robuuste uitvoering, geschikt voor intensief gebruik in publieke gebouwen. Daarnaast: 4 wastafels en spiegels.</p> <p>Legplanken, wastafels, spiegels, douchegarnituur geschikt voor intensief gebruik, onderhoudsarm (o.a. toepassing RVS), ruimte moet met hogedrukreinigers te reinigen zijn. Vloerafwerking: stootvast, eenvoudig nat te reinigen, voorkomen slipgevaar. Wandafwerking rond douches en wastafels betegeling tot aan plafond. Overige wanden of betegeling of afwasbestendige verf. Robuuste deuren geschikt voor intensief gebruik en nemen geen vocht op. Ventilatie afgestemd op hoge vochtigheid en intensief gebruik, natte vloeren/muren drogen snel.</p>
B8.5	<p>Kleedkamer met douche en wastafel voor de leerkracht. Steeds 1 leerkracht per kleedkamer, dame/heer apart. Per ruimte twee individuele douchecabines met deur voorzien, twee wastafels met spiegel en ruim legplank, stopcontact voor haardroger. Twee 2 radiatoren voorzien van het type handdoekdroger, twee afsluitbare lockers. Verder uitvoering gelijkend aan B8.1.</p>
B8.6-B8.9	Toiletten. Zie hiervoor B.12 sanitaire ruimten.
B8.10	<p>Sporthal. Minimaal 7 meter vrije hoogte met sportvloer met belijning. Sporthal die toelaat handbal (in de breedte), volleybal en basketbal te combineren. Drie klasgroepen moeten gelijktijdig kunnen sporten. Ook (in noodgevallen) inzetbaar als examenruimte. Gemotoriseerde en geluidswerende scheidingsgordijnen tussen de velden. Verblinding voorkomen, daglichttoetreding moet indirect gebeuren of 100% noord zijn. Meervoudig gebruik en modulariteit moet maximaal zijn om de uurroosters maximale vrijheidsgraden te geven. Uitgaande van geluidsproductie van 90 dB (tijdens sporten of andere activiteiten): akoestische maatregelen, voorkomen geluidsoverlast in klaslokalen naast of nabij de sporthal. Sportvloer, wandafwerking balbestendig (geen vlekken of plekken bij impact), verlichting balbestendig. Wanden en plafond (of rail) zijn (constructief) geschikt voor ophanging (groot) spelmateriaal.</p>
B8.11	Opslag sporttoestellen, direct grenzend aan sporthal (open met net of afgesloten met deuren). Voorzien van systeem van rekken of vakken en wanden die het organiseren van de opbergruimte vergemakkelijken.
B8.12	Kleedkamer met douche. Zie B8.5, maar dan voor medewerkers.

4.15 Pauzeren - ontmoetingsruimte (B9)

Algemene uitgangspunten pauze en ontmoetingsruimte

- Op diverse punten in het gebouw zijn drinkwater-fonteintjes en tappunten voor water voorzien. Op de school worden herbruikbare drinkbekers en bidons gebruikt.
- In het geval van evenementen (bijv. schoolfeest), kan de kantine (de 'aula') zelfstandig opereren (licht, lucht, sanitaire voorzieningen, e.d.), waarbij de rest van het schoolgebouw kan worden afgesloten (en uit/afgeschakeld).
- Geen scheiding tussen Primary en Secondary. Kantine is als geheel gedefinieerd, dus Primary en Secondary gecombineerd. Reden: zo groot mogelijk ruimte creëren t.b.v. voorstellingen, open dagen, schoolfeesten, e.d. NB: Bibliotheek Primary en Secondary is ook gedeeld.
- De Europese school is afwijkend v.w.b. een centrale ontmoetingsruimte. Volg hierin het ruimteprogramma voor ruimten B9.04 en B9.05.

Zie onderstaande tabel met toelichting per ruimte.

Code	Aanvulling per ruimte
B9.01	<p>Pauzeruimte voor medewerkers van de particuliere beveiliging, met keukenblokje met koelkast, vaatwasser, magnetron, informeel zitje en eventueel lockers voor kleding. Ruimte is voorzien van een kleedhokje.</p>
B9.02	<p>Stille en serene bibliotheek met boekenkasten, leestafels, studeerplekken t.b.v. studeren en lezen. Ruimte is voorzien van zachte vloeren en akoestische panelen of geluidswerende materialen om stilte te bewaren. Centrale plek in de ruimte (balie) t.b.v. de bibliotheekmedewerker(s). De bibliotheek is zowel voor Primary als Secondary (zones?). Op een centrale of goed bereikbare plek in het gebouw, makkelijk te bereiken vanuit de hoofdingang.</p>

B9.03	Pantry met keukenblokje met koelkast, vaatwasser, magnetron, als onderdeel van de Nursery, omdat staf niet weg kan naar lerarenkamer(s). Voorzien van een informeel zitje.
B9.04, B9.05	Creatief vormgegeven algemene en informele verblijfsruimte voor leerlingen (denk aan pauzeren, ontmoeten, theater/speaker corners, pingpong, tafeltennis, hangen en chillen), gekoppeld aan en nabij hoofdingang. Ruimtes voor S1-S3 en S4-S7 mogen gecombineerd worden (zones). Aandacht voor akoestiek, nagalmtijd beperken, nabijgelegen klaslokalen mogen geen overlast ervaren. Verlichting per zone te regelen. Ook geschikt voor ontvangst en verblijf van grote groepen, zoals open dagen, schoolfeesten (krachtstroom, al dan niet gekoppeld met de kantine). Bevat een zone met lockers.
B9.06	Kantine bedoeld voor de gehele school (Primary en Secondary), goed bereikbaar, nabij hoofdingang. Ruimte is voorzien van losse (opbergbare) eettafels/stoelen. Direct naast de keuken/voedseluitgifte. Toegang bestaat uit meerdere dubbele deuren, ingesteld op komst, verblijf en vertrek van grote groepen. Aandacht voor akoestiek, nagalmtijd beperken, nabijgelegen klaslokalen mogen geen overlast ervaren. Ruimte beschikt over een (opklapbaar/afsluitbaar) podium en eventueel een (uitschuifbare) tribune t.b.v. voorstellingen met cultureel karakter (toespraken, toneel, muziekvoorstelling, e.d.) Plafond voorzien van licht- en geluidstechnieken. Verlichting per zone te regelen. Ruimte is expliciet ook bedoeld voor komst grote groepen, denk naast toneel- of muziekvoorstellingen ook aan open dagen en schoolfeesten (krachtstroom?).
B9.07	Keuken. Ruimte bedoeld voor een warme- en koude keuken en een speelkeuken met een capaciteit van ca. 800 maaltijden in meerdere shiften of belegde broodjes. Warme keuken beoogd met centraal kookeiland in vaste opstelling, ergonomisch vormgegeven, rvs en in lijn met regels voor voedselhygiëne. Werkbladen apart te verlichten. De keuken kan ook dienstdoen als een didactische keuken (voor ca. 10 leerlingen). Ruimte voor praktische uitgifte van eten, deel zelfbediening en afrekenen. Ruimte in onderdruk met aparte ventilatie (voorkomen geuroverlast elders). Opslag keuken is naastgelegen, vuilcontainerruimte nabij/ korte loopafstand. Let op: betreft hier een ruimte-reservering. Lay-out, stroomvoorziening, ventilatiepunten, e.d. in overeenstemming met het keukenontwerp van de leverancier. Nader te bepalen is het eigendom of verantwoordelijkheid voor de inrichting en apparatuur (ofwel schoolorganisatie ofwel exploitant / uitbater).
B9.08	Opslag keuken, inclusief koelcel of koelkasten. Een toegangsdeur van 120 cm breed voorzien van sleutelplaat en voetplaat, alsook voldoende beschermingen van het kozijn tegen beschadigingen. Hoeken zijn voorzien van rvs-hoekbeschermingen. Gladde makkelijk (nat) te reinigen vloer, zonder drempels (steekwagen/palletwagen makkelijk in-uit). Wandafwerking afwasbestendige verf of tegels. Nabij logistiek terrein, eenvoudige levering voorraden.
B9.09	Gelijkend aan B9.1, maar dan voor de medewerkers van de schoonmaakorganisatie.
B9.10	Kleine ruimtes, bijvoorbeeld op maat gemaakte box voor zelfstudie in stilte of geconcentreerd werken op laptop. Sterke geluidsdemping i.v.m. voeren telefoongesprekken of voor één op één lessen met leerkrachten via videoverbinding. Boxen per 2-3 bundelen, op diverse plekken in/naast/nabij zelfstudieruimten en/of bibliotheek.
B10.10	Gemeenschappelijke studieruimtes waar gezamenlijk in stilte gestudeerd kan worden (tussenuren). Voorzien van tafels en stoelen t.b.v. zelfstudie, aandacht voor akoestiek, geluidsdemping plafond/vloeren. Direct gekoppeld aan kantoren studieadviseurs, die ook toezicht houden. Naast of nabij de bibliotheek. Daglicht, maar voorkomen zicht op speelplaatsen (voorkomen afleiding).

4.16 Werken – kantoorruimte (B10)

Algemene uitgangspunten kantoren

- De kantoorruimten zijn modulair opgezet, in veelvouden van 3, 6 of 9m².
- Naast de toegangsdeur is een zijraam. Bij kantoren waar vertrouwelijke gesprekken worden gevoerd kan zijraam worden geblindeerd (bijvoorbeeld luxaflex).
- Kantoorruimten hebben geen vaste kasten. Er is steeds voldoende losse kastruimte voor de opslag van dossiers, voor zover in de toekomst nog van toepassing.
- Akoestisch verbeterde plafonds.
- Draaikiep-ramen.
- Hebben volledige wifi dekking.
- Voor elke kantoorachtige ruimte is het aantal in te richten werkplekken genoemd. Daarnaast wordt ook het maximaal aantal potentieel te plaatsen werkplekken genoemd, mocht het kantoor anders worden ingezet. Het aantal stroom/data punten is gebaseerd op het maximaal in te richten aantal werkplekken.

- Kantoren hebben of standaard vloerafwerking (gladde, makkelijke nat te reinigen vloer, bijvoorbeeld linoleum) of hoogwaardig kantoortapijt (t.b.v. uitstraling en demping geluid).
 - Er zijn nooit printers, kopieermachines (of multifunctionals) in kantoren opgesteld vanwege fijnstof/ozon/luchtkwaliteit. Deze zijn altijd opgesteld in de gangruimte en hebben per gewenst punt de beschikking over voldoende data- en stroompunten. Uitzondering hierop is de materiaalruimte van de school (naast het kantoor van de conciërges).
 - Vergaderruimten en leerkrachtenruimten (waar veel personen bijeen komen voor langere tijd) beschikken over (extra) goede ventilatie i.v.m. beheersen CO₂-concentratie.
 - Lerarenkamers zijn ingericht met (of in nabijheid) een pantry, garderobe en eigen sanitair.
 - Er zijn separate (aanland)werkplekken voor leerkrachten buiten de klaslokalen, zie B10.25.
-
- Werkplekken kennen volgende ruimte-opzet:
 - Per werkplek wordt uitgegaan van 8-9m² incl. kastruimte (en niet 10-12m²). Ruimten van 12m² beschikken over een zitje, iets extra ruimte voor ontvangst van leerlingen, ouders, e.d.
 - Basis is de NEN 1824, als volgt opgebouwd
 - 4m² voor basisplek
 - 1m² flatscreen
 - 1m² kast
 - 1m² toegangsdeur
 - 1m² voor lees-schrijfruimte of extra kaste.
Totaal 8m² per werkplek, +1m² optioneel voor extra kast.
 - Zitje of extra stoelen voor ontvangst en gesprek om het werkbureau (3-4m²) voor een totaal van 12m².
 - Een kantoor van 18m² kan twee werkplekken bevatten of heeft 1 werkplek en beschikt daarnaast over een 6-persoons vergadertafel (ca. 1,5m²/pp).

Zie toelichting per ruimte de navolgende tabel.

Code	Type kantoorruimte	Aantal	Opp.	Werkplek	Verg.
B10.01	Kantoor directeur	1	30	1	8-10p
B10.02	Secretariaat	2	12	1	0
B10.03	Kantoor adjunct-directeur financiën en administratie	1	18	1	4-6p
B10.04	Kantoor Financiële dienst	1	36	4	0
B10.05	Kantoor Veiligheid en Beveiliging	2	12	1	0-4p
B10.06	Kantoor schoolpsycholoog	1	18	1	3-4p
B10.07	Time-out kamer	1	6	0	0
B10.08	Ziekenboek	1	24	1	0
B10.09	Belcel/ concentratiecel	4	1	1	0
B10.10	Kantoor voor deeltijdmedewerkers/ stagiairs	1	18	3	0
B10.11	ICT-kantoor	1	40	2	0
B10.12	Vergaderzaal (klein)	1	18	0	8p
B10.13	Vergaderruimte Administration board (groot)	1	36	0	22-24p
B10.14	Kantoor conciërges	1	40	4	0
B10.15	Materiaalruimte school	1	24	0	0
B10.16	Kantoor adjunct-directeur Primary	1	18	1	6-8p
B10.17	Kantoor assistent adjunct-directeur Primary	1	12	1	4p

B10.18	Secretariaat Primary	1	12	1	0
B10.19	Lerarenkamer Primary	1	42	0	*
B10.20	Kantoor adjunct-directeur Secondary	1	18	1	6-8p
B10.21	Kantoor assistent adjunct-directeur Secondary	1	12	1	4p
B10.22	Kantoor onderwijsadviseur (Secondary)	2	12	1	4p
B10.23	Secretariaat Secondary	1	12	1	0
B10.24	Lerarenkamer Secondary	1	72	0	*
B10.25	Kantoor en opslag voor leerkrachten	6	18	4 (max. 5)	0

Code	Aanvulling per kantoorruimte
B10.01, B10.03	Deze kantoren liggen op de begane grond of eerste verdieping, maar niet in hogere bouwlagen en zijn strategisch geplaatst. Idealiter met zicht op de hoofdingang/ speelpleinen voor de hoofdingang.
B10.16, B10.17, B10.20, B10.21	Strategische geplaatst bij hun afdeling, steeds ook geschikt om 3-4 externe bezoekers te ontvangen (ouders met 1 of 2 kinderen voor een gesprek).
B10.06	Naast werkplek ook een zitje voor minimaal 3 personen. Lichtsignalering buiten voor 'bezet/ niet-storen'. Verlichting dimbaar.
B10.07	Direct naast A6 kantoor schoolpsycholoog, hoge mate van geluidsdichtheid (incl. deur), prikkelarme vormgeving, goed reinigbare wanden/vloer. Voorzien van dimbaar licht, ligbed, sofa en/of relaxstoel, lichtsignalering buiten voor 'bezet/ niet-storen' en intercom naar A6.
B10.08	Ziekenboeg. Op begane grond, nabij uitgang (i.v.m. komst ambulance). Naast een werkplek twee verzorgingstafels. Veel opslagruimte, koelkast en een aanrecht/wastafel/spiegel, makkelijk toegankelijk voor rolstoelen, brandcard.
B10.14	Naast twee gewone werkplekken ook twee werkplekken achter een balie.
B10.15	Voorzien van stevige opslagrekken, afsluitbare kasten en multifunctional(s). Nabij ruimte conciërges, goed afsluitbaar, eventueel met toegangscontrole
B10.02, B10.18, B10.23	Secretariaten hebben naast een werkplek extra opslagruimte (kantoorkasten).
B10.19, B10.24	Lerarenkamers hebben diverse inrichting, lange tafels met WCD (laptop werken), zitjes, aanrecht met koelkast/magnetron. Akoestische demping/ beperken nagalm, geschikt voor borrels/ bijeenkomsten/ toespraken (geluidsinstallatie), nabij toiletgroep. 1x WCD-DATA-set bedoeld voor infoscherm.
B10.11	Voorzien van zit/sta werkbladen voor reparatie/installatie pc's/laptops met stroom/datapunten. Kluiskast(en) voor opslag waardevolle ICT-apparatuur (laptops, telefoons, e.d.)
B10.12. B10.13	Naast smartboard ook een stiftenbord 150 x 100.
B10.25	Kantoorruimte met opslag voor leerkrachten die wel aanwezig zijn, maar op dat moment geen lesgeven. Inschatting is dat op basis van het totale aantal leerkrachten (60) er doorgaans 35 lesgeven en 25 aanwezig (kunnen) zijn, maar overleg voeren, huiswerk nakijken en administratie doen. Er zijn naar schatting 24 kleine werkplekken hiervoor nodig in de nabijheid van de onderwijsruimten. NB: De ruimten kunnen ook gebruikt worden om leerlingen onder toezicht van een leerkracht huiswerk te laten maken. Inrichting: rang doorlopend blad met 4 x 1,2m werkplekken langs de wand. Wand overzijde: hoge losse lockerkasten 40x60 (elke leerkracht heeft halve lockerkast) en extra stellingen/kasten voor opslag van lesmaterialen. Kantoor kan ook gebruikt worden om leerlingen (onder toezicht) aan het werk te zetten.

4.17 Overig – bergruimte (B11)

Uitgangspunten garderobes en kluisjes

- Zie TPVE.

Uitgangspunten bergruimten

- Steeds in nabijheid van functies waar opslag nodig is.
- Behoeft geen daglicht.
- Verlichting sensor gestuurd/ besparing stroomkosten, altijd minimaal 1 stopcontact.
- Goed afsluitbaar, waar nodig met paslezer.

- Basisventilatie en rookmelder.

Uitgangspunten logistiek terrein

- Geschikt voor vrachtwagens met leveringen (bijvoorbeeld keuken) en ophalen afval, minimaal twee vrachtwagens kunnen op het terrein komen (bijvoorbeeld één is bezig met laden-lossen, tweede komt aan).
- Voldoende breedte toegangen, voorkomen 'file'.
- Logische rijroute van hoofdingang schoolterrein (met toegangscontrole) naar leveringskades of -poorten.
- Waar nodig palen en beugels ter beschermen bomen, e.d. en markering rijroute.
- Bestrating en laad-losplein met een minimum aan voegen, geschikt voor zwaar verkeer en intensief draaiend verkeer.
- Bij voorkeur toiletvoorziening nabij leveranciersingang t.b.v. bezoeker/leverancier (voorkomen dat zij verder schoolgebouw in te hoeven).
- Cameratoezicht op logistiek plein i.c.m. nummerplaatlezers.
- Videobelsysteem ter plaatse, zodat leveranciers met security en technische dienst kunnen communiceren.

Zie onderstaande tabel met toelichting per ruimte.

Code	Aanvulling per opslagruimte
B11.01	Algemene mogen gecombineerd worden tot grotere ruimten.
B11.02	Opslagruimte voor kunstonderwijs. Voorzien van maximale opbergruimte, bijvoorbeeld stevige rekken tot aan plafond voor de opslag van voorraden en werkstukken. Gescheiden en apart geventileerd deel voor de pottenbakoven.
B11.03	Opslagruimte voor muziekonderwijs. Opslag van instrumenten, audioapparatuur, e.d. Aandacht voor klimaat/ventilatie in de ruimte i.v.m. houten muziekinstrumenten.
B11.04	Opslag voor play-learn. Eisen gelijk aan B11.01
B11.05, B11.06	Beveiligde opslag voor ICT-middelen/ apparatuur (laptops, smartboards, e.d.), toegangsbeheer met toegangspas, eventueel camerabewaking. Zie ook TPvE Veiligheid.
B11.07	Ruimte t.b.v. vuilniscontainers. Strategisch geplaatst met directe toegang tot buiten (expeditie/ logistiek terrein), zowel binnen als buiten dubbele deur i.v.m. doorvoer grote rolcontainers. Vloer voorzien van keramische tegels, in helling uitgevoerd voor reiniging naar afvoerput toe, wandafwerking tegels/waterdicht i.v.m. hogedrukreiniging. Ruimte wordt continu verlucht (extractie).
B11.08	Opslag van (fysieke) leerling dossiers, e.d. Ruimte heeft toegangsbeheer met toegangspas, eventueel camerabewaking.
B11.09	Schoonmaakruimten. Gootsteen warm en koud water i.c.m. achterwand van tegels of HPL-plaat. Keramische vloer, met rvs-afvoerput, wandafwerking tegels of afwasbestendige verf. Hoeken en muren stootbestendig. Losse stellingen (kamerhoog) of werkkasten minimaal één grotere schoonmaakruimte. Minimaal 1x dubbele WCD t.b.v. opladen schrobmachine, e.d.
B11.10	Werkkasten (1-2m ²) nabij sanitaire voorzieningen. Gootsteen warm en koud water i.c.m. achterwand van tegels of HPL-plaat. Keramische vloer, met rvs-afvoerput, wandafwerking tegels of afwasbestendige verf.

4.18 Sanitaire ruimten (B12)

Let op: B12 is geen apart onderwerp of hoofdstuk in het Kwaliteitskader.

Algemene richtlijnen toiletten/toiletgroepen

- Betreft de ruimten B8.5-B8.8 en ruimten B12.1-B12.17.
- De toiletten staat nooit in directe verbinding met gebruiksruimten, zoals de kantine. Toiletten beschikken altijd een voorruimte.
- In toiletgroepen met meerdere (gedeelde) toiletten of urinoirs zijn wastafels in de voorruimte, niet in het toilethokje zelf. Gelijktijdige gebruikers kunnen elkaar makkelijk passeren in de voorruimte.
- De toiletruimtes voor jongens/ meisjes dames/heren zijn gescheiden, met uitzondering van de genderneutrale toiletten en toiletten voor de kleuterklassen.
- In de nabijheid van toiletten is altijd een schoonmaakhok, voorzien van een uitgietsbak en met warm water.
- Per afzonderlijke vleugel en per verdieping is er altijd minimaal één toiletgroep.

- Minimaal één invalidentoiletruimte (MIVA) per afdeling (Nursery, Primary, Secondary, General Administration).

Algemene inrichting toiletten/ toiletgroepen

- Toegangsdeuren tot toiletten zijn uitgevoerd met deurdrangers. Dit geldt ook voor toegangsdeuren tot volwaardige toilethokjes in een toiletgroep of bij enkeltoiletten.
- (Hoofd)verlichting op bewegingssensoren.
- Hangtoilet(ten), kapstok, wastafel(s) met koudwaterkraan, spiegel en eventueel legplank. Kledinghaak binnenzijde deur toilethokje. Zeepdispenser, elektrische handdroger met afvoer, vuilbakken in voorruimte en wc-rolhouder alle in inox en vandaalbestendig bevestigd boven de grond. Een elektrische handdroger dient per 2 wastafels voorzien te worden.
- In toilethokjes voor dames/meisjes/genderneutrale toiletten is er (voldoende) ruimte voor een afvalbak voor dameshygiëne.
- Bijzondere aandacht gaat naar deuren en deurkozijnen die vooral aan de onderzijde bestand moeten zijn tegen intensieve reiniging en veel watergebruik.
- Toiletten zijn zo uitgevoerd dat snelle en eenvoudige reiniging mogelijk is.
- Elke sanitaire ruimte dient minimaal één kraan/wastafel te bevatten. Verder geldt de eis minimaal één kraan/wastafel per vier toiletten of urinoirs.

Toiletten specifiek voor kleuters

- Aangepaste kindertoiletten met een kleinere maat en lagere geplaatste wasbakjes. Bijvoorbeeld en bij voorkeur met gekleurde wc-brilletjes.
- Leerkracht moet kinderen vaak helpen (dus niet te smalle hokjes). Vlotte circulatie en toezicht door leerkracht is mogelijk.
- Zo dicht bij mogelijk of nabij de klaslokalen en nabij buitendeur naar de speelplaats.
- De toilethokjes zijn van een aangepast type voor kleuters en de tussenschotten zijn overkijkbaar voor volwassenen die toezicht houden. De hokjes kunnen niet van binnen afgesloten worden.

Toiletten voor leerlingen

- Toiletruimten met inbouwhokjes zijn toegestaan, waarbij een deel van de ruimte dus fungeert als voorruimte, maar niet bij de kantine.
- Hoe jonger de leerlingen, hoe dichter toiletten bij hun klaslokaal of speelplaats te vinden is (zo kort mogelijke afstand).
- Op elke verdieping waar zich klassen bevinden, is er minstens 1 jongenstoilet en 1 meisjestoilet, met telkens 1 wastafel.
- De toiletdeuren zijn voorzien van vrij-bezetsloten die, in geval van nood, van de buitenzijde geopend kunnen worden.
- De toiletpotten zijn robuust en bestand tegen opstaande gewichten tot 150 kg. In geen geval mag de toiletpot loskomen van de muur.
- Alle bevestigingen (wc-rolhouder, borstel, etc.) zijn met schroeven bevestigd die het verwijderen ervan onmogelijk maken zonder aangepast gereedschap.
- Enkel voor toiletgroepen in het primair onderwijs (P1-P5) dient er tussen de onderkant van de deur en de vloer een open ruimte te zijn van 15 cm. Boven de deur dient een open ruimte van minimaal 30 cm te zijn.
- Voor zowel de Primary als de Secondary is er minimaal één apart genderneutraal toilet.

Toiletten voor leraren en medewerkers

- Voorruimte met wastafels hebben een ruim werkblad, zodat papieren/tas/laptop makkelijk even kan worden neergelegd.

- Elke afdeling beschikt voor haar medewerkers over minimaal over één gescheiden (genderneutraal, of voor mannen en vrouwen apart, maar niet voor leerlingen) sanitaire ruimte met minimaal één toilet en één wastafel.

Toilet voor schoonmaakmedewerkers

- De toiletten zijn nabij de pauzeruimte voor de schoonmaakmedewerkers.
- De toiletruimte kan ook als omkleedruimte worden gebruikt (als het omkleedhok in pauzeruimte bezet is).

MIVA-toilet

- De MIVA-toiletten zijn geïntegreerd of liggen naast de reguliere toiletten. Deze zijn vrij toegankelijk voor alle medewerkers.
- MIVA-toiletten zijn, naast Nederlandse regelgeving, in lijn met de Accessibility policy.

4.19 Ondersteunende ruimten (B13)

Let op: B13 is geen apart onderwerp of hoofdstuk in het Kwaliteitskader.

Code	Aanvulling en toelichting
B13.01	Controlekamer. Zie eisen TPvE.
B13.02	Werkruimte van de Technisch onderwijsassistent. Nabij de natuurkunde/scheikunde/biologie klaslokalen en naast/tussen de voorbereidingsruimten. Werkbank, bureau met computer, extra bureaus om aan te werken, diverse kasten voor opslag en gootsteen. Kledijkast/locker voor laboratoriumjas. NB: Definitieve inrichting uitwerken i.s.m. technisch onderwijsassistent.
B13.3, B13.4	MER- en SER-ruimten. Zie eisen TPvE.
B13.05	Naastgelegen of direct nabij de biologie/chemie/natuurkunde klaslokalen. Voorbereidingsruimte specifiek voor scheikunde en biologie-onderwijs. De Technisch onderwijsassistent bereidt hier proefjes en proefopstellingen voor. Veel opslagruimte: zo veel mogelijk slimme en efficiënte vaste opbergkasten en/of stellingen (tot aan plafond), denk aan glaswerk, modellen, proefopstellingen, e.d. Werktafel: In centrum van de ruimte grote moderne vaste labtafel met elektra-aansluitingen en gas, kopse kant gootsteen met warm en koud water. Ruimte bevat de volgende apparatuur: vaatwasser, zuurkast (1,2m). Vloeren en wanden met tegels bestand tegen chemicaliën. Ruimte is een apart brandcompartiment, tussendeur(en) 30 minuten brandwerend. Explosievrije verlichting. Extra aandacht voor luchtventilatie/ te openen ramen i.v.m. vrijkomen chemische stoffen. NB: Definitieve inrichting uitwerken i.s.m. technisch onderwijsassistent.
B13.06	Idem als B13.05, maar specifiek voor natuurkunde en zonder zuurkast. NB: Definitieve inrichting uitwerken i.s.m. technisch onderwijsassistent.
B13.07	Beveiligde opslag voor chemische stoffen t.b.v. natuurkunde en scheikunde. Gevaarlijke stoffen staan speciale chemicaliënkasten, voor zover nodig voorzien van permanent afzuiging, die afgesloten kunnen worden met slot. Verder brandveilige kast, koelkast en vriezer. Vloeren en wanden met tegels bestand tegen chemicaliën. Inrichting: 8 kasten 1m20 breed. Al deze kasten minimaal 2m10 hoog, alle legplanken zijn voorzien van een opstand vooraan. Alle kasten zijn van een aarding voorzien als er metalen onderdelen zijn. NB: Definitieve inrichting uitwerken i.s.m. technisch onderwijsassistent.
Gang voor/nabij B13.02, B13.05, B13.06 en B13.07	Naast opslagruimte in B13.05 en B13.06 staan er buiten in de gangen diverse kasten (boven glas, onder dicht, afsluitbaar) t.b.v. extra opslag van modellen, proefopstellingen, e.d. Is dit qua gangbreedte i.c.m. veilige doorgang niet te realiseren, dan is extra opslagruimte noodzakelijk.

5 Bijlagen

- Ruimteoverzicht (theoretische 'plattegrondplaatjes')
- Relatiediagrammen
- Ruimtestaat (Excelsheet) >> zie integrale ruimtestaat als bijlage bij TPvE

Rijksvastgoedbedrijf
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties*